Økonomiske analyser

Nr. 3 – 1989

Kraft på billigsalg

Kald fusjon

Basisår i nasjonalregnskapet

Reviderte nasjonalregnskapstall for 1988

Inntekter og utgifter i offentlig forvaltning 1984–1988

Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 – Tlf. (02) 41 38 20

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå og kommer normalt med 9 nummer i året. Første nummer i året vil inneholde Økonomisk utsyn over året som gikk. Publikasjonen vil ellers inneholde konjunkturtendensene og aktuelle konjunkturtall for norsk og internasjonal økonomi. Kvartalsvise og årlige nasjonalregnskapstall vil bli publisert og kommentert etter hvert som de foreligger. Publikasjonen vil også bringe kortere artikler med samfunnsøkonomisk innhold og oversikter over publikasjoner fra forskningsvirksomheten i Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå ønsker videst mulig spredning av data og analyser som offentliggjøres i Økonomiske analyser. Gjengivelse er tillatt uten restriksjoner. Av hensyn til leserne ber imidlertid Statistisk sentralbyrå om at kilde blir oppgitt – publikasjonsserie og årgang/nummer – og at forfatterens navn framgår der det er aktuelt. Synspunkter i artikler med navngitt forfatter kan ikke uten videre tas som uttrykk for Statistisk sentralbyrås oppfatning.

Redaksjon: Olav Bjerkholt, Ådne Cappelen, Per Richard Johansen, Olav Ljones, Svein Longva, Lorents Lorentsen.

Redaksjonssekretærer: Kirsten Hansen (artikkelstoff), Lisbeth Lerskau Hansen (konjunkturoversikter mv.).

Forskningsavdelingen

ble opprettet i 1953 og er i dag organisert i fire enheter:

- Seksjon for nasjonalregnskap
- Seksjon for økonomisk forskning
- Seksjon for sosiodemografisk forskning
- Seksjon for ressurs- og miljøanalyse.

Statistisk sentralbyrå har lange tradisjoner som forskningsinstitusjon, og forsknings- og analysevirksomheten har etter hvert fått et betydelig omfang. Virksomheten omfatter blant annet:

- Nasjonalregnskap
- Samfunnsøkonomi, makroøkonomiske modeller, konjunkturanalyse, skatteforskning, kryssløpsanalyse og økonomiske studier
- Befolkningsutvikling, fruktbarhetsstudier, arbeidsmarked og utdanning
- Naturressurser, energianalyse, arealregnskap, miljøøkonomi, miljø og levekår
- Petroleumsøkonomi
- Regional analyse

Økonomiske analyser

Nr. 3 – 1989

INNHOLD

Side

Kraft på billigsalg
av Olav Bjerkholt, Torstein Bye og Øystein Olsen 3

Kald fusjon - noen spekulative perspektiver
av Knut H. Alfsen 9

Basisår i nasjonalregnskapet
av Erling Joar Fløttum 12

Foreløpig nasjonalregnskap for 1988. Oppdaterte tall 15

Offentlig forvaltnings inntekter og utgifter etter art for 1984 - 1988 16

Tabell- og diagramvedlegg 25

Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 – Tlf. (02) 41 38 20

KONJUNKTURTENDENSANE

Oversikt over publiseringstidspunkter

Konjunkturoversikter	Utlandet	Norge
- forrige publisering	ØA nr. 1 - 1989 (februar)	ØA nr. 1 - 1989 (februar)
- neste publisering	ØA nr. 4 - 1989 (juni)	ØA nr. 4 - 1989 (juni)

Økonomiske analyser nr. 3 - 1989
Statistisk sentralbyrå
ISSN 0800 - 4110

Kraft på billigsalg

Av

Olav Bjerkholt, Torstein Bye og Øystein Olsen

Rikelig tilgang på billig elektrisk energi var en viktig faktor bak den raske industrielle utviklingen i Norge i begynnelsen av dette århundret og i første del av etterkrigstiden. Vannkraften som ble utnyttet i denne perioden, var billig i den forstand at produksjonskostnadene var lave sammenliknet med elektrisitet produsert i de fleste andre industriland. En betydelig elektrokjemisk og elektrometallurgisk industri ble bygd opp på dette grunnlaget. Den sterke vannkraftutbyggingen innebar også at norske husholdninger ble tilbudt elektrisk energi til lave priser, noe som har medført bruk av elektrisitet til oppvarming i større grad enn ellers i Europa. Kraftsektoren er en stor sektor som over mange år har lagt beslag på en betydelig del av norske investeringer. Ressursbruken i denne sektoren har derfor krav på stor oppmerksomhet

Over tid har gjenværende ikke utnyttede vannkraftressurser avtatt og kostnadene ved utbygging av ny kraftkapasitet økt. Etter århundreskiftet vil det være lite igjen av uutnyttede ikke-vernede vannkraftressurser. Fortsatt utbygging gir derfor ikke det samme konkurransefortrinn som tidligere. Statlig prissetting kan ikke endre på dette, tvertimot kan offentlig "billiggjøring" av kraften nedfelt i langsiktige kontrakter resultere i en dårlig utnytting av norske naturressurser.

Nye kraftkontrakter til industrien

Medio april la Regjeringen fram Stortingsproposisjon nr.79 (1988-1989) om "Tiltak for økt aktivitet i industrien og et mer fleksibelt kraftmarked". I proposisjonen blir Stortinget bedt om å gi Regjeringen fullmakt til å tildele kraft til kraftintensiv industri og treforedlingsindustri med 1976-kontraktspris innenfor en ramme på 2 TWh per år.

De nye 1976-kontraktene er for kraftintensiv industri forutsatt å ha en pris på 15,73 øre/kWh levert bedrift inklusive el-avgift og for treforedlingsindustri 16,53 øre/kWh levert sentralt sted (Prisforskjellen mellom de to industriene ellers skyldes forskjell i brukstid). Prisene er 6-7 øre/kWh eller 34 prosent lavere enn 1983-kontraktene. Kraften er forutsatt nyttet til nye prosjekter.

Priskontraktene har et "pristak". Hvis prisen på tilfeldig kraft er mer enn det dobbelte av kontraktsprisen eksklusive el-avgift som et ukegjennomsnitt i mer enn fire uker, må kunden betale tilfeldig kraftpris. Dette er omtalt som en risikodeling mellom selger og kjøper. Kontraktene må være inngått før 30.4.1990 og vil gjelde i 10 år. Kontraktspris og pristak reguleres etter samme regler som 1976-kontraktene. Kontraktstiden er ti år.

I Stortingsproposisjonen åpnes det også for at Statkraft kan inngå nye kontrakter med alminnelig forsyning, kraftintensiv industri og treforedling innenfor en ramme på inntil 1 TWh per år. Disse kontraktene, som er forutsatt å være på "forretningsmessige vilkår", er som tidligere kontrakter fortsatt basert på en garantert pris over en lengre periode, men det er åpnet for mer fleksibilitet i prissettingen bl.a. med pristak som beskrevet ovenfor og rett til videresalg. Proposisjonen gir ellers lite detaljer om kontraktsformen.

I sin begrunnelse for de nye kontraktene har Regjeringen lagt vekt på at kontraktene skal "få utløst økt investeringsaktivitet i industrien" og dessuten bidra til å utvikle et mer effektivt kraftmarked med større fleksibilitet i leveringsvilkårene. De skal også sikte mot å "utvikle en mer smidig økonomisk tilpasning for Statkraft".

De nye kontraktene basert på 1976-vilkår vil medføre en klar prisfordel for de kundene som oppnår kontrakter i forhold til andre kunder. Stortingsproposisjonen sier også klart fra om at

en må regne med et økonomisk tap for Statkraft når en ser hele kontraktsperioden under ett.

Proposisjonen peker på at det av ulike årsaker for tiden er et overskudd i kraftmarkedet og at dette bør nyttes på en forsvarlig måte. Det antas at de nye kontraktsleveransene vil bidra til økt kraftetterspørsel som i første omgang kan dekkes opp ved at Statkraft kjøper mer tilfeldig kraft.

Prinsipper for forvaltning av kraftressursene.

For kraftmarkedet, som for produksjon av andre varer og tjenester, er det visse grunnleggende økonomiske prinsipper som bør legges til grunn ved prissetting og investeringsbeslutninger:

1) Uavhengig av hvor mye kraft som er bygd ut på et tidspunkt, bør prisene settes slik at kapasiteten på ethvert tidspunkt blir fullt utnyttet.

Dersom prisene til forbrukere settes for høyt, vil deler av kapasiteten i kraftverksystemet ikke brukes. Dette representerer et samfunnsøkonomisk tap. Det oppstår også et tap hvis prisen settes så lavt at etterspørselen ikke kan dekkes ved den eksisterende produksjonskapasiteten. Kraftmengdene må da rasjoneres mellom ulike forbrukere, og fordelingen av den tilgjengelige kraften vil normalt ikke skje i henhold til hvilke brukere som har størst betalingsvillighet/nyttegevinst av leveransene.

Etterspørsel og tilgang på kraft viser betydelige sesongsvingninger, og prisene bør ideelt sett også variere, både over døgnet og over året for å gjenspeile forskjeller i reelle grensekostnader. Et slikt "topplastprissystem" har vi ikke i Norge i dag. Det skilles imidlertid mellom priser på "sommerkraft" og "vinterkraft" i tariffene i engrosmarkedet. I tillegg blir eventuell overskuddskraft omsatt i et godt fungerende spotmarked for tilfeldig kraft.

2) Kraften som blir produsert, bør ha samme pris til alle brukere, korrigert for forskjeller i overførings- og distribusjonskostnader.

I fravær av et "topplastprissystem" bør energiprisene til ulike forbrukere også korrigeres for forskjeller i brukstid.

Hvis brukerne betaler forskjellige, kostnadskorrigerte priser på kraft (dvs. prisdiskriminering), kan en oppnå en samfunnsøkonomisk gevinst ved omallokering av kraften. Prisene gjenspeiler verdiene av elektrisitet i ulike anvendelser. Hvis disse er forskjellige, oppnås en nyttegevinst ved overføring av kraft fra forbrukere med lave priser til brukere med høyere betalingsvillighet.

I det norske kraftmarkedet varierer kraftprisene betydelig mellom de ulike brukerne, selv om en korrigerer for forskjeller i overførings- og distribusjonskostnader og ulik brukstid. Kraftintensiv industri og treforedling betaler gjennomgående mindre for kraften enn brukere innen alminnelig forsyning. I tillegg er det store prisforskjeller innen grupper av forbrukere; for eksempel er forholdet mellom høyeste og laveste pris til husholdninger som 3 til 1. Disse store prisforskjellene skyldes hovedsakelig at kommunale og fylkeskommunale elektrisitetsverk har priset sine kraftressurser etter historiske gjennomsnittskostnader for de respektive kraftprosjektene. Konsumenter som har blitt knyttet til kraftverk med lave kostnader, har da blitt begunstiget med lave priser. Spesielt har dette kommet kraftkrevende industri, som var tidlig ute som en betydelig avtaker av store kraftmengder, tilgode. I den tidlige kraftutbyggingsperioden, hvor det eksisterte en rekke lokale kraftmarkeder i Norge, var det i og for seg ikke noe galt i en slik prissettingspolitikk. I dag er imidlertid landet samlet til "ett kraftrike" via et utbygd samkjøringsnett, og samfunnsøkonomisk er det ikke lenger noen rasjonell grunn til å operere med hverken regionale eller sektorvise prisforskjeller. Alt i alt er det i dagens elektrisitetsmarked betydelige allokeringsgevinster å hente ved en utjevning av kraftprisene.

Som et spesielt tilfelle av prinsippet om like priser til forbrukere, bør forholdet til utenlandsmarkedet nevnes særskilt. Fram til i dag har det ikke vært mulig å selge elektrisitet på regulære vilkår (fastkraft) til utlandet; kun tilfeldig kraft har vært tillatt eksportert. Samtidig har betalingsvilligheten for kraft i utlandet lenge vært mye høyere enn prisene innenlands. Det er således klart at en selvpålagt restriksjon om ikke å eksportere fastkraft har gitt betydelige inntektstap for norske kraftprodusenter.

3) En videre utbygging av kraftsystemet bør ikke skje med mindre gjennomsnittsprisen som forbrukerne er villige til å betale, overstiger kostnadene ved kapasitetsutvidelsen.

Kriteriet for vurderinger av investeringer i kraftsystemet følger direkte av elementær lønnsomhetskalkyle: et prosjekt bør gjennomføres bare hvis nåverdien av prosjektet er positiv, dvs. at neddiskonterte inntekter av kraftsalget overstiger totale kostnader (hvor også miljøkostnader bør regnes med). Omregnet til årsbasis er dette ekvivalent med kravet om at prisen minst må være lik gjennomsnittskostnaden

Figur 1. Skisse av tilpasningen i kraftmarkedet.

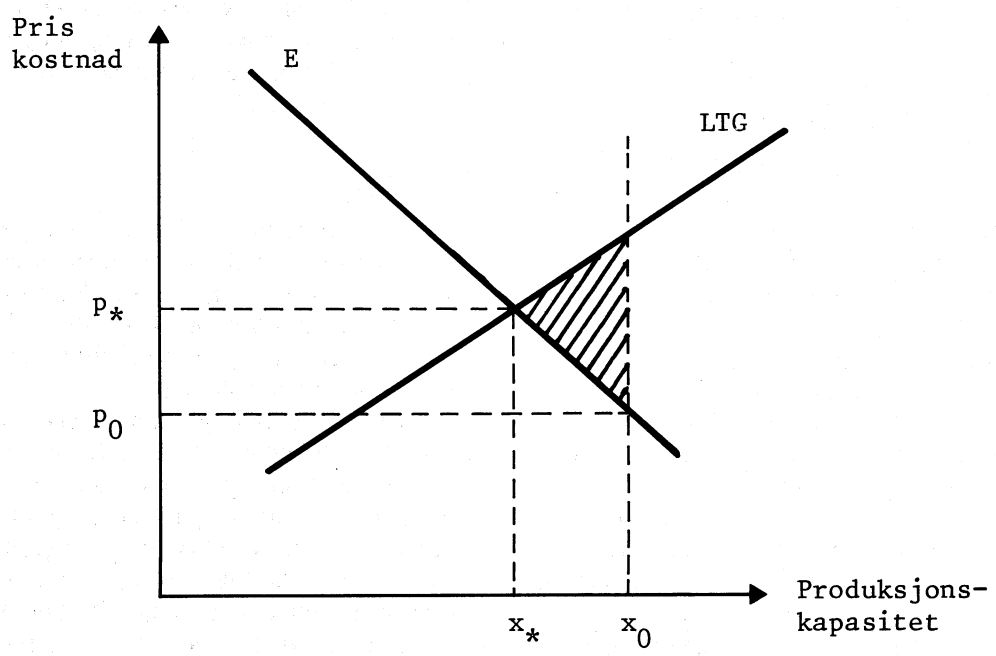

for kapasitetsøkningen. Under forutsetning av at kraftverkene bygges ut etter stigende kostnader er sistnevnte det samme som langtidsgrensekostnaden i hele kraftforsyningssystemet.

Det er verdt å understreke at dette prinsippet er et investeringskriterium. På dette punktet har det vært mange misforståelser. Prissetting skal hele tiden skje etter prinsipp 1), dvs. fastsettes slik at kapasiteten, uansett hva den er, blir fullt ut utnyttet. En utvikling der pris er tilnærmet lik langtidsgrensekostnad kjennetegner imidlertid en bane der investeringene i kraftsektoren foregår i et riktig tempo.

I dagens norske kraftmarked ligger gjennomsnittsprisen på elektrisitet langt under kostnaden ved å bygge ut ny kraft. Vi har derfor overinvestert i kraftforsyningssystemet. Situasjonen er illustrert i figur 1, hvor det er tegnet inn en etterspørselskurve for kraft (E), en kurve som viser langtidsgrensekostnad (LTG)[1] samt en loddrett stiplet linje som angir dagens produksjonskapasitet, x_0. Med etterspørsels- og kostnadsforhold som antydet i denne figuren, ville det vært optimalt med en kapasitet mindre enn x_0, nemlig lik x_* hvor en tenkt klareringspris er lik langtidsgrensekostnaden. En utvidelse av kapasiteten fra x_* til x_0 øker kostnadene mer enn nytten av krafttilskuddet; det samfunnsøkonomiske tapet ved dette er vist ved det skraverte feltet i figur 1. Gitt den kapasiteten som faktisk er bygget ut, er imidlertid den riktige markedsklareringsprisen (etter prinsipp 1) lik p_0.

1) Langtidsgrensekostnaden er tegnet som en stigende funksjon, og forutsetter dermed at kraftprosjekter bygges ut etter stigende kostnader. Dersom en ikke følger en slik utbyggingsrekkefølge, oppstår et samfunnsøkonomisk tap i tillegg til det som skyldes avvik fra de prissettingsregler som er nevnt i teksten.

Grunnrenten i vannkraft

Dersom utbyggingen av kraftforsyningssystemet skjer etter stigende kostnader og i overensstemmelse med langtidsgrensekostnadskriteriet (prinsipp 3), oppstår det betydelige overskudd, en grunnrente, i tidligere utbygde kraftprosjekter. Dette er helt som det skal være. En for rask utbygging av kraftforsyningssystemet vil imidlertid, som illustrert i figuren, kunne presse prisene ned og drastisk redusere denne grunnrenten. Ifølge tall fra nasjonalregnskapet for de siste årene, ligger beregnet avkastning på kapital investert i vannkraftsektoren på rundt 5 prosent. Dette er mindre enn den gjennomsnittlige avkastningen i andre norske produksjonssektorer (mens det burde vært høyere pga. grunnrenten), og også lavere enn det avkastnings kravet som er vanlig å benytte ved vurderingen av offentlige investeringsprosjekter (7

prosent). At grunnrenten således er blitt helt borte i kraftsektoren er et annet synlig tegn både på at kapasiteten er for stor og på den uheldige pris- og allokeringspolitikken som har vært ført.

Usikkerheten i kraftforsyningen

Drøftingen ovenfor omfatter de viktigste prinsippene for utbygging og prissetting av elektrisitet En rekke kompliserende faktorer påvirker i tillegg kraftomsetningen, uten å rokke ved hovedinnholdet i 1)-3) ovenfor. Ett viktig aspekt som vi bare såvidt har berørt hittil, er usikkerheten i kraftmarkedet, spesielt variasjoner i nedbørs- og tilsigsforhold på produksjonssiden. Dette danner bakgrunnen for skillet mellom såkalt fastkraft og tilfeldig kraft i det norske markedet. Fastkraftpotensialet i kraftsystemet er definert som den kraftmengden som etter beregninger kan leveres med meget høy grad av leveringssikkerhet. Dette innebærer at det normalt vil være overskuddskraft i systemet, som selges til forbrukere som tilfeldig kraft. Jo større problemer ved avbrudd i kraftleveranser som oppstår hos forbrukerne, jo større bør den "gjennomsnittlig overkaspasiteten" være i kraftsystemet.

Et markedssystem med ulik grad av leveringssikkerhet på kraft kan begrunnes ut fra økonomisk teori. Ideelt sett skulle det vært omsetning av flere enn to krafttyper. Kraft med høy grad av leveringssikkerhet burde koste mer enn elektrisitet til brukere med mindre behov for sikkerhet i leveransene. Leveringssikkerhet er således ikke noe argument for langsiktige kontrakter med billig kraft til industrien, snarere burde dette koste mer.

Gasskraft

Et annet viktig moment ved drøfting av tilpasninger på det norske kraftmarkedet er mulighetene for å ta i bruk gasskraft. Dette vil kunne gjøre videre vannkraftutbygging i Norge uaktuelt i flere år, og også påvirke prisutviklingen i elektrisitetsmarkedet.

En viktig forskjell mellom gasskraft- og vannkraftproduksjon er at i sistnevnte dominerer kapital helt som produksjonsfaktor, mens naturgass som produksjonsavhengig innsatsfaktor veier tungt i produksjonen av gasskraft. Det er fortsatt ikke klart om gasskraftproduksjon vil være lønnsomt i Norge. Først og fremst er dette avhengig av volumet av gass som ilandføres som igjen bestemmes av hvilke andre anvendelser som finnes for gassen. Dersom gass først føres til Norge, vil (med dagens oljepriser) et visst volum gasskraft kunne produseres vesentlig billigere enn det koster å bygge ut ny vannkraft. En overgang til et kombinert vannkraft - gasskraftsystem vil derfor i en pe-

Figur 2. Et kombinert vannkraft-/gasskraftsystem

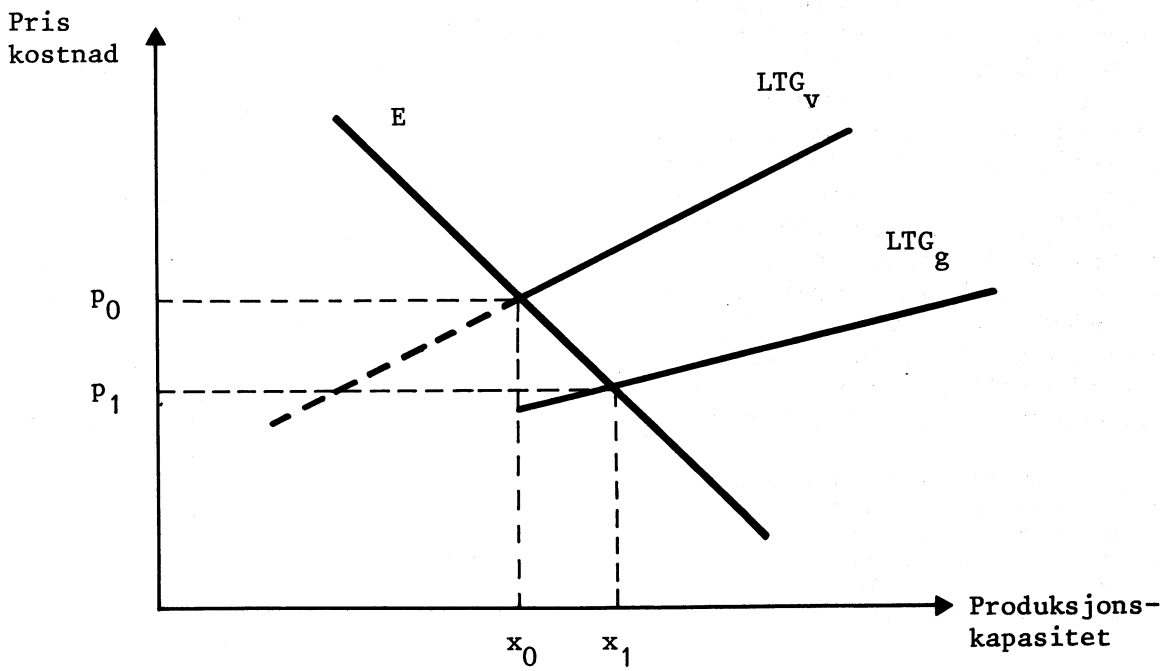

riode kunne gi grunnlag for lavere elektrisitetspriser i Norge. En slik hypotetisk situasjon er illustrert i figur 2. Her er også tegnet inn en kurve som angir langsiktige grensekostnader for gasskraft (LTG_g), i tillegg til grensekostnadskurven for vannkraft (LTG_v). Vi går her ikke nærmere inn på problemer med å beregne LTG_g, men antar bare at den starter ut lavere enn LTG_v, og at den stiger med produksjonen (f.eks. på grunn av stigende kostnader ved gassutvinning).

I figuren er det antatt at en i utgangspunktet er i en langsiktig likevekt, med pris lik langstidsgrensekostnad for vannkraft, dvs. i punktet (x_0, p_0). Vi antar at en har løst de andre problemene som er påpekt ovenfor, dvs. avviklet prisdikrimineringen og "ventet" med kapasitetsutvidelse inntil pris er lik langstidsgrensekostnad. Hvis etterspørselen ligger fast og gasskraft blir tilgjengelig, er det samfunnsøkonomisk lønnsomt å bygge ut systemet med gasskraft inntil likevektsprisen er lik LTG_g (prinsipp 3)). Likevektsprisen i elektrisitetsmarkedet skal altså etter dette gå ned, og omsatt kvantum opp (x_1, p_1). Prisnedgangen vil imidlertid være midlertidig. Ettersom tiden går vil etterspørselsvekst føre til at likevektsprisen gradvis øker igjen langs LTG_g. Ny vannkraftutbygging bør først skje når prisen overstiger LTG_v.

Hovedprinsippene for prissetting i elektrisitetsmarkedet blir selvfølgelig ikke endret selv om gasskraft blir tilgjengelig i Norge. Et kombinert vannkraft-gasskraft system kan imidlertid bidra positivt til samfunnsøkonomisk effektivitet ved at det gir en bedre tilpasning til usikkerheten og svingninger i energimarkedene. Fordi innslaget av variable kostnader i gasskraftproduksjon er betydelig høyere enn i vannkraftanlegg vil gasskraft i prinsippet redusere behovet for effektkapasitet i nye vannkraftprosjekter; "topper"i belastningen kan dekkes ved å øke produksjonen i gasskraftanleggene. Av samme grunn vil gasskraft redusere behovet for magasinering og overskuddskapasitet i kraftforsyningen.

Den smale vei

De prinsipper som er drøftet ovenfor, er ikke nye. Tillempning av generelle økonomiske prinsipper på utnytting av naturressurser har fått stor oppmerksomhet i norske økonomiske forskningsmiljøer, og innsikt om dette er forlengst forankret i norsk forvaltning. For vannkraftutnytting har dette ikke minst kommet til uttrykk i energimeldingene. I flere av dem er det riktignok antydet eller sagt i klare ord at særbehandlingen av kraftintensiv industri og treforedling skal fortsette i klar strid med prinsippene.

* Det er helt i overensstemmelse med sunne, økonomiske prinsipper at en skal tilstrebe å få omsatt all tilgjengelig kraft i et overskuddsår, om nødvendig til svært lave priser. Det uheldige med tiltakene som er foreslått i St.prp. 79 (1988-89) er at industrier som fra før betaler for lite for kraften får tilbud om nye langsiktige kontrakter på store kraftmengder til subsidierte priser. St.prp. nr.79 innebærer således "billigsalg" av kraft. Det sies med rene ord at dette vil bli tapsbringende for Statkraft. Dette tapet må bæres av resten av økonomien.
* Kraftressursene er for en stor del i offentlig eie, og med pris- og konsesjonspolitikken har myndighetene i praksis hatt kontroll over disponeringen av kraftressursene. Den tradisjonelle politiske behandlingen av enkeltsaker i kraftpolitikken innbyr i noen grad til at "spesielle hensyn" får gjennomslag framfor generelle prinsipper. En uheldig side ved dette er at det åpner for vedtak som påvirker samfunnsøkonomisk avkastning på en uheldig måte. Samtidig er det tatt til orde for en mobilisering av innsats for å fremme effektivisering og desentralisering i økonomien. En rekke utredninger og meldinger er preget av dette. Særlig sentralt står St.meld.nr.4 (1987-88) "Perspektiver og reformer i den økonomiske politikken" og St.meld.nr.4 (1988-89) "Langtidsprogrammet 1990 - 1993". Her tas det til orde for å trappe ned næringsstøtten. Avviket fra anerkjente prinsipper for forvaltning av vannkraftressursene er ikke noe nytt i norsk energipolitikk. På bakgrunn av bestrebelsene om effektivisering og andre eksplisitte målsettinger er imidlertid inkonsistensen i planleggingen nå mer påfallende enn tidligere. Salg av samfunnseide naturressurser til priser lavere enn den samfunnsmessige verdi er næringsstøtte fullt på linje med det som kommer eksplisitt til uttrykk i Statsbudsjettet.
* Effektivisering av kraftmarkedet har vært en målsetting i flere år. Tidlig på 1980-tallet ble det f.eks. innført visse muligheter for videresalg av kraft. I St.prp.nr.79 er Statkraft oppfordret til å inngå kontrakter på mer fleksible vilkår. Dessuten er det kjent at Olje- og energidepartementet går inn for en omorganisering av enhetene i kraftmarkedet for å

fremme et bedre funksjonerende marked. Dette er skritt i riktig retning. Faktisk har "sesongsalg" og "billigsalg pga. stor beholdning" langt mer for seg i kraftsektoren enn for f.eks. klær og kjøleskap. Langsiktige kraftkontrakter til industrien til lave priser er en arv fra fortiden. Dette bygger dels på misforståtte oppfatninger om at kraftkrevende virksomhet må ha lav pris *og* høy leveringssikkerhet. En politisk praksis som åpner for at generelle prinsipper stadig må vike for "andre hensyn" gjør imidlertid sitt til at frammarsjen kan bli beskjeden.

* Et annet hovedsynspunkt er at norsk økonomi må få "flere bein å stå på", dvs satsing på framvekst av eksportrettet virksomhet utenom petroleum og tradisjonelle eksportnæringer. Utløsningen av investeringsaktivitet innen kraftkrevende industrier ved lavprising av elektrisitet som incitament er neppe et egnet virkemiddel for å fremme dette. Dersom bakgrunnen for tiltakene er ren aktivitetsstyring, dvs. rettet mot å redusere arbeidsløsheten, savnes en begrunnelse for at akkurat de kraftintensive, men lite arbeidsintensive næringene er målet for slike tiltak.
* Et kanskje enda viktigere synspunkt i effektiviserings-kampanjen er ønskeligheten av å få kontroll over lønns- og inflasjonsutvikling, dvs. en utvikling på linje med konkurrentland. Subsidieringen av kraftpriser for visse næringer innebærer at de reelle kostnadene må bæres av andre. I dette tilfellet betyr det at husholdninger og andre deler av næringslivet i Norge jamt over betaler mer for elektrisitet enn kraften er verdt. Her er det skuslet bort et bidrag til å holde igjen på prisutviklingen.
* I nær tilknytning til effektiviseringen er det også tatt til orde for sterkere tilpasning til økt internasjonalt økonomisk samkvem. Dette kan innebære avvikling av beskyttelse og konkurransevridende ordninger for norske næringer. Våre kraftkrevende industribransjer har slike fortrinn skrevet inn i kontrakter fra ulike tidspunkter. Inngåelse av nye langsiktige kontrakter om salg av kraft til subsidierte priser virker ikke tillitvekkende i denne sammenheng.
* Miljøkostnader må tas eksplisitt med i vurderingen av kraftprisene. Inkludering av direkte miljøkostnader ved utbygging av vannkraft og gasskraft burde være selvsagt. Mindre synlig er de "indirekte miljøkostnadene" ved prisdiskrimineringen i det norske kraftmarkedet. Riktige priser ville bidratt til en reduksjon i bruken av olje til oppvarming i sektorer utenfor kraftintensiv industri. Friere adgang til krafteksport, f.eks. til Danmark, ville på tilsvarende måte vært et bidrag til å redusere miljøulempene ved varmekraft internasjonalt. En energipolitikk som fører videre lavprisingen av kraft til norsk energikrevende industri, kan være en tvilsom miljøpolitikk.

Økonomiske analyser nr. 3 - 1989
Statistisk sentralbyrå
ISSN 0800-4110

Kald fusjon - noen spekulative perspektiver.

Av
Knut H. Alfsen

Teknisk bakgrunn

Kjernereaksjoner er - som navnet sier - reaksjoner mellom atomkjerner. Spaltning av atomkjerner, fisjon, kan i noen tilfeller føre til dannelse av spaltningsprodukter som samlet har lavere bindingsenergi enn den opprinnelige kjernen. Resten av energien frigjøres i form av hurtige partikler, ofte nøytroner, elektomagnetisk stråling og bevegelsesenergi knyttet til de nye atomkjernene. *Fusjon* er på sett og vis den motsatte reaksjonen, nemlig sammensmeltning av to lette kjerner til en tyngre kjerne. I noen tilfeller er det igjen slik at bindingsenergien til sluttproduktet er mindre enn den samlete bindingsenergien til de opprinnelige kjerner. Som ved fisjon frigjøres overskuddet ved utsendelse av hurtige partikler, f.eks. nøytroner, elektromagnetisk stråling og generell varmebevegelse for atomene involvert i reaksjonen.

Årsaken til at kjernereaksjoner kan frigjøre så mye mer energi enn kjemiske reaksjoner, f.eks. forbrenning av fossile brensler, ligger i at kjemiske reaksjoner frigjør deler av bindingsenergien til elektroner i baner rundt atomkjernene, mens kjernereaksjoner frigjør deler av bindingsenergien til selve atomkjernen. Bindingsenergien mellom partikler i kjernen er mange størrelsesordner høyere enn bindingen mellom elektroner i baner rundt kjernen og kjernen selv.

Om energiproduksjon ved fusjon

Fusjon av atomkjerner krever at to atomkjerner bringes nær hverandre. For å få dette til må den elektromagnetiske frastøtningen mellom de positivt ladete kjernene overvinnes. Hittil har man forsøkt å få dette til på to måter. Den ene har gått ut på å forsøke å sperre inne ioniserte atomkjerner og elektroner (plasma) ved hjelp av et magnetisk felt. Plasmaet blir så varmet opp til kolossale temperaturer ved å indusere sterke strømmer gjennom plasmaet, ved å utsette det for sterk elektromagnetisk stråling eller ved å bombardere det med partikkelstråler. Bevegelsesenergien til de oppvarmete atomkjernene kan derved bli så stor at kjernene overvinner den elektromagnetiske frastøtningen og kjernene fusjonerer. Tredve års eksperimentering har brakt oss til et punkt hvor det nesten er mulig å få mer energi ut av fusjonsreaksjoner i plasmaet enn det som brukes til å vedlikeholde magnetfeltet, varme plasmaet osv. Eksperimentene tyder imidlertid på at dette kun er mulig i svært store, kompliserte og dermed dyre, maskiner. Fusjonsenergi ved magnetisk innesperring synes derfor ikke å bli den kilde til billig og ren energi mange håpet på for 30 år siden.

Et alternativ til magnetisk innesperring og oppvarming av plasmaet er å forsøke å presse atomkjernene sammen hardt og fort ved hjelp av laserstråler eller ved å beskyte atomkjernene med kraftige partikkelkanoner. Resultatet i dette tilfelle er små hydrogenbombereaksjoner, som man så kan bruke til å "fyre opp" vanlige kraftverk. Igjen er et av problemene at utstyret blir svært komplisert, stort - og dyrt. Det er langt igjen før man kan tenke seg kommersiell utnyttelse av fusjonsenergi ved laser- eller partikkelstrålefusjon.

Kald fusjon

I den siste måneden, etter en pressekonferanse i Utah, USA 23. mars, er det sirkulert rykter om en ny vei til fusjonsmålet, og denne gangen uten å måtte benytte komplisert og dyrt utstyr. To grupper i USA har rapportert at de i relativt enkle eksperimenter muligens har observert energi frigjort i fusjonsprosesser. Eksperimentene

går i korthet ut på å sende en relativt svak strøm gjennom et elektrolytisk bad bestående bl.a. av tungtvann (deuterium) og hvor den ene elektroden består av palladium, et platinaliknende metall med atomvekt 106 og atomnr. 46. Den andre elektroden var av platina. Palladium er omtrent like sjeldent som platina, og forefinnes i de samme forekomster, først og fremst i Sovjet, Canada og Sør-Afrika. Palladium binder lett til seg hydrogen- og hydrogenliknende kjerner, deriblant deuterium, og muligheten for fusjon mellom bundne deuteriumkjerner kan derfor tenkes. Forskerne hevder at reaksjoner i reaksjonstanken frigjør mer energi enn det som tilføres, og at det er vanskelig å finne kjemiske reaksjonsveier som kan forklare resultatet. Det er for tidlig å slå fast at det dreier seg om fusjon. (Blant endel forskere betegnes det som "con-fusion"). Forskere over hele verden er i disse dager i gang med liknende forsøk samtidig som mulige teoretiske forklaringer på fenomenet undersøkes. Mye vil bli klarere i løpet av 1989. Pr. idag stiller flere framstående fysikere seg meget tvilende til tolkningen av de eksperimentelle resultatene.

Drømmen om fusjonsenergi er sterkere nå enn på lenge. Årsaken er ikke lenger frykt for at vi skal løpe tom for fossile brensler, først og fremst olje, men derimot de miljøkonsekvenser av bruk av fossile brensler som vi nå begynner å se konturene av. Det er her i første rekke snakk om drivhuseffekten og trusselen om at jordens klima kan bli radikalt annerledes i løpet av noen få ti-år. Men også "gamle" miljøproblemer som sur nedbør og dårlig by-luft skyldes den utstrakte bruken av fossile brensler. Det er derfor trolig sterkere vilje til å finansiere forskning som sikter mot å utvikle karbon- og svovelfrie energikilder nå enn det har vært på lenge. Hvis det overhodet er mulig vil derfor kald fusjon bli utviklet så fort som forskning og utvikling tillater det. Det vil ikke skorte på finansiell støtte.

Spekulative økonomiske perspektiver

Sett nå at alle drømmer blir oppfylt og at man virkelig er på sporet av noe som kan forsyne verden med nesten uendelige mengder anvendelig, billig og ren energi. Hva vil det kunne bety for Norge og norsk økonomi?

For det første er det viktig å ha klart for seg tidsperspektivet. Det er vanskelig å tenke seg at kald fusjon, selv om det skulle bli verifisert imorgen at det er det som foregår i de amerikanske eksperimentene, kan bli kommersielt tilgjengelig i dette århundre. Vi snakker derfor om omlegging av energioppdekningen i Norge og resten av verden først i neste århundre. Da har vi, med planlagt utvinningstakt, ventelig tømt mesteparten av våre oljereserver i Nordsjøen. Vi har imidlertid fremdeles store mengder naturgass igjen, og verdien av denne delen av vår nasjonalformue vil måtte revurderes i lys av den nye energikilden. Naturgass vil først og fremst ha verdi som råstoff i produksjon av andre varer, deriblant hydrogen. Forbrenning av hydrogen kan i praksis skje slik at eneste avfallsprodukt er vann.

Billig fusjonsenergi vil imidlertid påvirke de tradisjonelle energimarkedene lenge før fusjonsenergien blir kommersielt tilgjengelig. Det er rimelig å tro at muligheten for fusjonsenergi vil føre til at land med fossile energireserver vil tømme disse ressursene "så fort som mulig", og derved presse prisen radikalt ned. En teoretisk verifikasjon av muligheten for billig fusjonsenergi vil derfor kunne redusere vår nasjonalformue i form av olje og gass, og renten av denne, dramatisk, nesten over natten. Dette vil få omfattende følger for norsk økonomi, særlig på kort sikt. På lengre sikt vil billigere energi, både i form av billige fossile brensler og i form av billig fusjonsenergi, bidra til økt økonomisk vekst i hele verden. Særlig utviklingsland (uten store oljereserver) vil kunne dra stor nytte av prisfallet på energi. Dette vil i sin tur også ha positive effekter på norsk økonomi, men som sagt, først etter en lengre periode.

Økt bruk av fossile brensler i en overgangsperiode vil føre til store miljøulemper på kort sikt. Vel så viktig er det imidlertid kanskje at billig bensin o.l. vil kunne hemme den teknologiske utvikling mot mer energieffektivitet og fremme svært energikrevende forbruksmønstere, f.eks. i form av transport. Det er ikke gitt at billig fusjonsenergi vil kunne dekke alle framtidens energibehov; det kan vise seg at bensinbiler fremdeles vil være den mest hensiktsmessige form for framkomstmiddel også i neste århundre. Og det er ikke like lett å flytte boliger, arbeidsplasser o.l. som det er å bytte energibærer.

Vannkraft vil ikke lenger ha rollen som den nesten eneste kommersielle og rene energikilden. Sammen med gassens reduserte rolle vil dette gjøre at Norges fortrinn med store mengder billig energi i stor grad vil forsvinne. Det må imidlertid bemerkes at vår bruk av vannkraft idag ikke gir spesiell stor avkastning for Norge. Frafallet av konkuransefortrinn pga. vannkraft vil derfor ikke ha stor effekt på vår nasjonale økonomi. Muligheten for å dra bedre nytte av

vannkraften vil imidlertid forsvinne.

Med store mengder billig energi tilgjengelig vil svært mye endres. Bananer og kaffe kan dyrkes i Norge framfor å transporteres over store avstander. Behov for transport og internasjonal handel knyttet til naturlige fortrinn kan derfor avta. Andre samfunnsforhold vil sikkert kunne oppleve liknende revolusjoner.

Hvis det derimot skulle vise seg at kald fusjon vil bli anvendelig, men dyrt, vil bildet bli annerledes. Miljøhensyn vil gjøre at denne energiformen likevel vil kunne få utstrakt utbredelse, men de økonomiske konsekvenser vil bli mer moderate.

Referanser (i kronologisk rekkefølge):

Nature: Cold fusion causes frenzy but lack confirmation. Nature, Vol. 338, 6. april 1989.

Nature's News and views: Hot-footed towards cold fusion, Nature, Vol. 338, 13. april 1989.

Nature: Prospect of achieving cold fusion tantalizes, Nature, Vol. 338, 13. april 1989.

Economist's Science and Technology: Some heat, not much light. The Economist, 15. april 1989.

Nature's News and views (Garwin, R.L.): Consensus on cold fusion still elusive. Nature, Vol. 338, 20. april 1989

Nature: Scientific look at cold fusion inconclusive, Nature, Vol. 338, 20. april 1989.

Economist's Science and Technology: Just how impossible is all this? The Economist, 22. april 1989.

Lederartikkel i The Economist: The dawn of fusion? The Economist 22. april 1989.

Økonomiske analyser nr. 3 - 1989
Statistisk sentralbyrå
ISSN 0800-4110

Basisår i nasjonalregnskapet

Av
Erling Joar Fløttum

I Økonomiske analyser Nr. 2 - 1989 ble nye nasjonalregnskapstall for 1987 presentert med betydelige revisjoner, iallfall hva BNP-veksten angår. Veksten i BNP fra 1986 til 1987 ble oppjustert fra 0,9 prosent til 3,4 prosent, eller hele 2,5 prosentpoeng. Oppjusteringen har en sammensatt forklaring, dels av teknisk-metodisk art og dels av statistisk-datamessig karakter. Blant annet inngår et skifte av basisår i nasjonalregnskapet, fra 1986 som basisår i det forrige regnskapet til 1984 som basisår i det reviderte. Basisårskiftet forklarer anslagsvis en tredjepart av revisjonen i BNP. Mange undres over hvorfor et slikt basisårskifte foretas og at skiftet dessuten skjer bakover i tid. Vi har dessuten sett hvor ustabile prisforholdene har vært i denne perioden for nøkkelprodukter som råolje og naturgass, noe som har bidratt til sterke utslag i fastpristallene for BNP, eksport og enkelte andre størrelser. Dette er utgangspunktet for denne artikkelen, som også tar opp spørsmålet om behov og nødvendighet av å beregne nasjonalregnskapstall i faste priser.

Basisårets betydning i nasjonalregnskapet

Et nasjonalregnskap er et informasjonssystem eller statistikksystem for den periode det skal dekke. Dette omfatter i første rekke tall i løpende priser. Men for viktige deler av nasjonalregnskapet er det ikke tilstrekkelig bare å beregne tall i løpende priser. To viktige formål er å få beregnet volumtall, dvs. tall som er prisjustert, og tall som gir uttrykk for kjøpekraft. Det første formålet retter seg mot størrelser som har med realøkonomien å gjøre, der en ønsker å få verditallene dekomponert i en prisdel og en volumdel (som gjenspeiler verdier korrigert for prisendringer). Det andre formålet retter seg mot inntektsstørrelser, der en ønsker å måle kjøpekraften eller realverdien av inntektene. I det nasjonalregnskapet vi har i dag, er det hovedsakelig det første formålet som ivaretas, mens det andre formålet bare i beskjeden grad inkluderes i nasjonalregnskapsseriene. I framtiden vil imidlertid tallserier for realverdier få en større plass enn i dag.

Når en skal presentere informasjon om økonomien i form av et nasjonalregnskap, har en ikke noe annet valg enn å beregne verdistørrelser av et eller annet slag. En kan ikke legge sammen mengder av epler og sko. Det gjelder uansett om resultatene skal uttrykkes i løpende eller såkalte faste priser.

Tall i faste priser er ikke noe annet enn omregning av tall i løpende priser, der en korrigerer for prisendringer. Disse verditallene er tall omregnet til et annet års priser enn de priser som gjelder i beregningsåret. Dette annet års priser er priser i det såkalte basisår. Dermed er vi inne i problemstillingen om hvordan vi skal forholde oss til skifte av basisår i nasjonalregnskapets fastpristall.

Internasjonale retningslinjer

Det er FN som gir anbefalinger om hvordan nasjonalregnskapstall skal beregnes, herunder i hvilket års priser fastpristall skal beregnes og presenteres. De løpende anbefalingene har gjennom store deler av etterkrigstiden vært at landene bør skifte basisår iallfall hvert 10.år og helst hvert 5.år. Konvensjonen om skifte hvert 5.år er etter hvert blitt sterkere understreket, sammen med en anbefaling om helst å velge år som ender på 0 og 5 som basisår. Norge har i så henseende fulgt opp FN's retningslinjer og introdusert basisårene 1970, 1975 og 1980 etter tur i regnskapet.

Med relativt lange mellomrom kommer FN med nye anbefalinger om nasjonalregnskapsberegningene. Gjeldende konvensjon (System of National Accounts - SNA) er fra 1968, og

denne skal nå avløses av Revidert SNA fra 1991 av. Dette er en forholdsvis stor prosess som tar opptil 15 år å få utredet, drøftet og godkjent. Ett ledd i denne prosessen er diskusjoner om fastprisberegningene og valg av basisår, som på nåværende stadium er drøftet ferdig i en bredt sammensatt ekspertgruppe i FN-regi som møttes i slutten av 1986. I konklusjonene fra denne gruppen heter det bl.a.:

"A reasonable compromise solution ... is to use a fixed base of about 5 years and then obtain long series by chaining these together. When relative prices are not changing too fast, such 5-yearly rebasing may be adequate. However, in periods of rapidly changing relative prices more frequent rebasing is desirable."

Anbefalingen fra FN er derfor fortsatt å skifte basisår hvert 5.år, hvilket ville si at 1985 avløser 1980 som basisår, men altså med anbefaling om hyppigere skifte i situasjoner med sterkt fluktuerende relative priser.

OECD-landenes valg av basisår

Ifølge OECD's 1988-utgave av "National Accounts" er 1980 gjennomført som basisår i et flertall av OECD-landene. Pr. i dag har imidlertid 10 OECD-land andre basisår enn 1980, herunder Finland, Sverige og Storbritannia som har gått over til 1985 som basisår.

Av de 15 OECD-land som publiserer kvartalsvise nasjonalregnskapstall, finner vi normalt samsvar mellom basisår i kvartalsregnskapet og årsregnskapet i så og si alle OECD-land. Det virker til og med slik at tregheten i skifte av basisår er noe større for kvartalstallene enn for årstallene. Eneste land med 1985 som basisår er Finland, USA har 1982, ellers er det samme felles basisår som i årspublikasjonen fra OECD. En kan også merke seg at OECD selv bruker 1980 som basisår for sammenveiing av kvartalstall for hele OECD-området, OECD-Europa, EF og "Major Seven". 1980 representerer her det mest aktuelle år OECD fant forsvarlig å omregne prisnivåene til for dette formål.

Norske ønsker om basisår

Bruken av nasjonalregnskapstall i Norge er i meget stor grad preget av databruken i Byråets økonomiske modeller og Finansdepartementets behov for nasjonalregnskapstall i arbeidet med nasjonalbudsjettet. I denne sammenheng er det blitt framført sterke ønsker om basisår i nasjonalregnskapet så nær opp til inneværende år som mulig, og dette vil i klartekst si fastpristall i fjorårets priser. Dette har i første rekke basert seg på presentasjonsteknikken i nasjonalbudsjettdokumentene, der prognosetallene angis i siste regnskapsårs priser. Holdningen har vært den samme til basisårsvalg i de kvartalsvise nasjonalregnskapene. Der uttrykkes et ønske om tall i fjorårets priser som er rimelig ut fra det konjunkturanalytiske formål dette regnskapet skal tjene. Det hører med til historien at basisårsproblematikken rundt kvartalsregnskapet er relativt ny, ettersom kvartalsvise nasjonalregnskapstall i sin nåværende form ble satt i drift på løpende basis fra 1.kvartal 1985.

Valget av basisår i Norge

Fra midten av 1980-årene har SSB valgt følgende løsninger i sin basisårspolitikk:

1) Innføring av 1984 som nytt basisår istedenfor 1985 i årsregnskapene begrunnet i FN's anbefaling (jf.ovenfor).

2) Innføring av fjoråret som basisår i kvartalsregnskapene begrunnet i sterke brukerønsker (jf.ovenfor).

Ettersom nytt basisår normalt introduseres i sammenheng med at et endelig regnskap publiseres, fikk vi et basisårskifte med overgang til 1984 som nytt basisår i mars 1988 da endelig regnskap for 1985 ble offentliggjort. Siden dengang har vi utarbeidd foreløpige regnskapstall for 1986 i 1984-priser og endelige regnskapstall for 1986 i samme prissett, før vi nå fikk også de reviderte 1987-tallene i 1984-priser.

Etter at kvartalsregnskapet fikk sin nye start fra 1.kvartal 1985 har SSB valgt å publisere 1985-tall i 1984-priser, 1986-tall i 1985-priser og 1987-tall i 1986-priser. Av regnskapstekniske grunner med overgang til et nytt opplegg har vi nylig fått et toårs-lag, slik at 1988-tall til Økonomisk utsyn i år ble publisert i 1986-priser. Til gjengjeld vil vi etter avstemming mot reviderte årstall for 1987 nå publisere nye kvartalstall for 1988 i 1987-priser, og deretter vil beregningene løpende for kvartalene i 1989 være i faste 1987-priser.

Det synes altså som om Norge er eneste land - iallfall innenfor OECD - som har funnet fram til en dobbeltsidig løsning på basisårsproblemet i nasjonalregnskapet. Det vil være flere meninger om hvor god denne løsningen er, og i alle tilfelle setter den store krav til brukernes tilpasningsevne. Ikke minst er dette tilfelle når en ser de mange r egnskapsvarianter som publiseres for en gitt periode, og på bakgrunn av at kvartalstall med senere basisår i tid publiseres før årsregnskapstallene med et tidligere basisår.

Nye muligheter: løpende kjeding av basisår

Valget mellom faste vekter og kjeding har hatt preg av et klassisk dilemma. Historisk har nasjonalregnskapseksperter fremmet faste vekter og prisstatistikk-eksperter kjeding. Men det har utvilsomt vært slik at nasjonalregnskapsberegningene i stadig større grad har anvendt seg av kjeding for å kunne produsere lange tidsserier. Det er i dag derfor ikke et spørsmål om kjeding eller ikke, men hvor ofte det er nødvendig å kjede fastpristall i nasjonalregnskapet. Bak anbefalingene om å skifte basisår hvert 5.år (eller eventuelt noe oftere), ligger i realiteten en erkjennelse om at de relative prisendringer endres såpass sakte at kjeding ikke er nødvendig oftere enn dette.

Det er likevel et annet moment som tillegges betydelig vekt: kjeding på årsbasis krever for mye på datasiden, nemlig årlige input-output tabeller som bare et fåtall land har. Norge er ett av disse landene. Fra eksperthold i FN og andre steder kan det nå synes som løpende kjeding - og skifte av basisår hvert år - betraktes som en idealløsning som ikke kan anbefales brukt fordi datasituasjonen ikke er tilstrekkelig god i landene generelt.

SSB vil likevel vurdere innføring av løpende kjeding av basisår i tiden framover. Norges forutsetning for å følge opp en slik krevende løsning ligger i et særdeles detaljert regnskap. Vi er kjent med at bare Nederland har gjennomført denne løsningen i sitt beregningsopplegg,men Nederland har ikke kvartalsvise nasjonalregnskap. Det er ennå for tidlig å annonsere en ny ordning umiddelbart som vil bety at SSB publiserer endelige 1987-tall i 1986-priser istedenfor i 1984-priser vinteren 1990. En målsetting bør i tilfelle være å få det løpende basisårsopplegget i drift før 1988 introduseres som et neste fast basisår (normalt vinteren 1992 med endelig regnskap for 1989). Med det nye opplegget vil vi også finne det rimelig å nyberegne fastpristallene for 1980-årene.

Til slutt må vi komme noe inn på implikasjonene som følger med et kjedingsopplegg. Mens tallene summerer seg opp til totalene utelukkende i basisårets (dvs. fjorårets) priser, vil konsistens i denne forstand ikke oppfylles for fastpristall ved sammenkjeding av tall med ulikt basisår. Dette betraktes som en ulempe for brukere av nasjonalregnskapstall i faste priser, i mange tilfelle så mye at brukerne fristes til å lage sine egne korreksjoner for å få oppfylt additivitetskravet. Dette er et problem vi alltid må slite med når den perioden vi ønsker å studere dekker over flere basisår. Ved årlig skifte av basisår blir imidlertid denne ulempen større. Det skulle være nokså opplagt at produsentene av slike tall, dvs. SSB, var i bedre stand til å foreta tallkorreksjoner enn brukerne. I bunn og grunn blir det derfor alltid et spørsmål om å finne fram til et rimelig kompromiss. Alternativene som kan skisseres er følgende:

(i) Fastprisdata publiseres i form av årlige volumendringer (eventuelt også tidsserier med "usammenhengende" tall i fjorårets priser).

(ii) Fastprisdata publiseres i form av årlige volumendringer og med tall i ett felles sammenligningsår og der detaljseriene ikke summerer seg opp til totalene.

(iii) Fastprisdata publiseres primært med tall i ett felles sammenligningsår og der korreksjoner er foretatt for at detaljseriene summerer seg opp til totalene, også i faste priser.

Den endelige anbefalingen i revisjonen av SNA på dette punkt er ennå ikke tatt, men løsning (iii) synes være det alternativ som kanskje peker seg best ut som en brukervennlig løsning.

Referanser:

FN (1968):System of National Accounts
OECD(1988):National Accounts 1974-1986
OECD (-1988):Quarterly National Accounts
FN (Upublisert rapport):Summary of Main Conclusions of SNA Expert Group on Price and Quantity Comparisons

Foreløpig nasjonalregnskap for 1988. Oppdaterte tall

Statistisk sentralbyrå presenterer i dette nummeret av Økonomiske analyser reviderte foreløpige nasjonalregnskapstall for 1988 (Marsregnskap). De første anslagene for dette året ble publisert i Økonomisk utsyn i februar (Utsynsregnskap).

Av spesielle grunner avviker publiseringen av Marsregnskapet for 1988 fra tidligere praksis. I denne omgang presenteres oppdaterte årstall fra det såkalte realregnskapet som omfatter transaksjoner med varer og tjenester. Årsaken til at kvartalstallene er utelatt er at det allerede ved beregningene av 1. kvartal 1989, som publiseres i juni, blir nødvendig å korrigere 1988-tallene. Bakgrunnen er omlegging av prisindeksene for eksport og import. Det nye prismaterialet for 1988 må innarbeides av hensyn til kontinuitet i tidsseriene fra 1988 til 1989.

Hovedstørrelser. Prosentvis volumendring fra året før

	1988	
	Økonomisk utsyn	Revidert
Privat konsum	1,6	-2,3
Offentlig konsum ..	1,1	0,1
Bruttoinvsteringer	-3,3	-1,4
- i fast kapital ..	3,3	1,8
Innenlandsk bruk av varer og tjenester	-1,5	-1,6
Eksport	6,0	4,6
Import	-2,2	-2,7
Bruttonasjonal produkt	1,5	1,1
- Fastlands-Norge ..	0,4	-0,1

I tillegg til korrigerte kvartals- og årstall fra realregnskapet vil junipubliseringen omfatte et fullstendig inntektsregnskap og sysselsettingstall basert på timeverksberegninger fram til og med 1988.

De første foreløpige regnskapsversjonene bygger på det kvartalsvise nasjonalregnskapssystemet. Resultatene fremkommer ved å kombinere ulike typer økonomiske korttidsindikatorer for regnskapsperioden med nivåtall og sammenhenger fra et tidligere års mer detaljert regnskap som framkjøringsgrunnlag.

Utsynsregnskapet gav anslag for 1988 som sum fire kvartaler der særlig beregningene av 4. kvartal var beheftet med stor usikkerhet, fordi en manglet en god del korttidsindikatorer for de siste månedene av året. Det reviderte regnskapet som nå legges frem, bygger derimot på indikatorer som dekker hele året.

Reviderte nasjonalregnskapstall for 1988 viser at bruttonasjonalproduktet (BNP) økte i volum med 1,1 prosent fra året før. Det forrige anslaget, publisert i Økonomisk utsyn i februar, var på 1,5 prosent. Utviklingen i BNP for fastlands-Norge er justert ned fra en vekst på 0,4 prosent til en nedgang på 0,1 prosent.

Samlet innenlandsk anvendelse av varer og tjenester ble redusert med 1,6 prosent fra 1987 til 1988, og er omtrent uendret fra forrige anslag. Volumutviklingen i privat konsum er revidert ned fra -1,6 prosent til -2,3 prosent. Offentlig konsum er også revidert ned, fra en vekst på 1,1 prosent til 0,1 prosent. Bruttoinvesteringer i alt viser i det reviderte regnskapet en nedgang på 1,4 prosent, mens det forrige anslaget var på -3,3 prosent.

Eksportveksten er i faste priser revidert ned fra 6,0 til 4,6 prosent. Importen er også justert ned fra -2,2 prosent til -2,7 prosent.

Nasjonalregnskapstall for 1988 vil senere bli revidert når oppgaver fra de ulike årsstatistikkene foreligger. Først i mars 1991 vil endelige tall for 1988 bli publisert.

Offentlig forvaltnings inntekter og utgifter etter art for 1984 - 1988

I dette nummer av Økonomiske analyser er det gitt tall som viser inntekter og utgifter etter art i offentlig forvaltning for årene 1984-1988. Tabellene er utbeidet ved Kontor for finansstatistikk. Tallene fra finansstatistikken for offentlig forvaltning i alt er et inntektsregnskap for denne sektoren, og innebærer en revisjon og oppdatering av de tall fra nasjonalregnskapets inntektsregnskap som ble publisert i Økonomiske analyser nr. 2 1989 (tabell A14). Finansstatistikkens spesifikasjon av inntekts- og utgiftsartene for offentlig forvaltning er imidlertid mer detaljert enn de som brukes i nasjonalregnskapets inntektsregnskap. Forskjeller i tabelloppstillingene innebærer videre at det i finansstatistikken opereres med begrepet bruttosparing, mens sparing for offentlig forvaltning i nasjonalregnskapets inntektsregnskap er lik bruttosparing fratrukket kapitalslit.

En nærmere omtale av oppstillingsmåte og definisjoner i finansstatistikken for de offentlige forvaltningssektorer er ellers gitt i tekstdelen til NOS-publikasjonen De offentlige sektorers finanser 1972-1985. En ny utgave av denne publikasjonen, med tall for årene 1983-1988, er forøvrig under utarbeiding og vil foreligge i løpet av høsten.

Offentlige inntekter

Den offentlige forvaltnings løpende inntekter for 1988 er anslått til 347,9 milliarder kroner, mens tilsvarende regnskapstall for 1986 og 1987 var henholdsvis 295,8 og 328,8 milliarder kroner.

Påløpte bruttoskatter i alt unntatt skatter på utvinning av petroleum, som omfatter direkte og indirekte skatter samt trygde- og pensjonspremier, er i 1988 anslått til 273,7 milliarder kroner. Målt i prosent av bruttonasjonalproduktet utenom oljevirksomhet og sjøfart, utgjorde disse bruttoskattene 51,4 prosent i 1988. Tilsvarende andeler for 1986 og 1987 var hendholdsvis 51,4 og 52,3 prosent.

Samlede (påløpte) direkte og indirekte skatter på utvinning av petroleum for 1988 er anslått til 10,5 milliarder kroner. Tilsvarende tall for 1986 og 1987 var henholdsvis 17,9 og 14,4 milliarder kroner. De bokførte (betalte) skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten i 1988 var på 11,7 milliarder kroner mot 35,3 og 18,1 milliarder kroner for 1986 og 1987.

I perioden 1981 til 1985 økte påløpte petroleumsskatter fra 8,0 prosent av bruttonasjonalproduktet (BNP) til 10,1 prosent, mens de i 1987 og 1988 ble redusert til henholdsvis 2,6 og 1,8 prosent av BNP. Nedgangen de siste årene må sees i sammenheng med fallet i råoljeprisen i løpet av høsten 1985 og våren 1986.

Fra og med 1987 forsterkes folketrygdens inntektsside med økte overføringer fra statskassen og kommuneforvaltningen. Kommunene ble fra og med 1987 pålagt å betale tilskudd til folketrygden etter en prosentsats av pensjonsgivende inntekt i kommunene. Fra 1988 gjelder dette også fylkeskommunene.

Offentlige utgifter

Offentlige utgifter til kjøp av varer og tjenester, definert som summen av driftsutgifter og bruttorealinvesteringer, har som andel av bruttonasjonalproduktet utenom oljevirksomhet og sjøfart vist en svak økning mellom 1987 og 1988. Andelene i 1987 og 1988 var henholdsvis 28,8 prosent og 29,0 prosent.

Bruttorealinvesteringene for offentlig forvaltning økte i løpende priser med 9,6 prosent fra 1987 til 1988, mot 22,0 prosent fra 1986 til 1987. For statsforvaltningen er økningen mellom 1987 og 1988 på 18,6 prosent, mens den for kommuneforvaltningen utgjør 5,2 prosent.

Subsidiene var i 1988 på 33,6 milliarder kroner eller 5,7 prosent av BNP. Andelen var om lag den samme i 1987.

Stønader til private konsumenter var i 1988 på 105,2 milliarder kroner, som utgjør 17,7 prosent av BNP. Tilsvarende andel i 1980 var 14,4 prosent. Spesielt har pensjonsstønadene økt kraftig de siste årene. Dagpenger til arbeidsledige utgjorde i 1988 3,2 milliarder kroner, en økning på 1,2 milliarder i forhold til året før.

Overskudd/Underskudd før lånetransaksjoner

Den offentlige forvaltning har fra og med 1981 hatt et overskudd før lånetransaksjoner. For 1988 var overskuddet anslått til 8,3 milliarder kroner. De tilsvarende tall for 1986 og 1987 var henholdsvis 16,5 og 13,2 milliarder kroner. Tallene for 1987 og 1988 er ikke endelige og relativt små endringer (f.eks.i påløpte skatter og avgifter) kan slå ut i nivået. For statsforvaltningen er det for 1988 anslått et overskudd før lånetransaksjoner på 12,0 milliarder kroner, mot 27,3 milliarder kroner i 1986 og 14,5 milliarder kroner i 1987. For kommuneforvaltningen er det for 1988 anslått et underskudd før lånetransaksjoner på 9,0 milliarder kroner. Tilsvarende tall for 1986 og1987 viste underskudd på hendholdsvis 0,8 og 6,8 milliarder kroner.

TABELL 1. OFFENTLIG FORVALTNING. UTVALGTE HOVEDTALL.
ABSOLUTTE TALL OG PROSENT AV BRUTTONASJONALPRODUKT (BNP)

	1984	1985	1986	1987*	1988*
			Mill. kr		
DRIFTSUTGIFTER + BRUTTOREAL-INVESTERINGER I FAST KAPITAL					
Offentlig forvaltning i alt	101766	111466	124469	143064	154182
Statsforvaltningen	39714	43247	47272	53550	57968
Kommuneforvaltningen	62052	68219	77197	89514	96214
OVERFØRINGER TIL PRIVATE					
I alt	93627	100755	111094	123588	138575
Subsidier (7)	25709	26936	29569	31515	33368
Stønader til private konsumenter(10)	67918	73819	81525	92073	105160
Andre innenlandske overføringer	0	0	0	0	47
BRUTTOSKATTER					
I alt	216347	248940	246691	274313	284279
Indirekte og direkte skatter på utvinning av petroleum	43465	50535	17862	14360	10547
Bruttoskatter unntatt skatter på utvinning av petroleum	172882	198405	228829	259953	273732
NETTOSKATTER I ALT (Bruttoskatter - overføringer til private)	122720	148185	135597	150725	145704
DRIFTSUTGIFTER + BRUTTOREAL-INVESTERINGER I FAST KAPITAL					
Offentlig forvaltning i alt	22.5	22.3	24.2	25.4	25.9
Statsforvaltningen	8.8	8.6	9.2	9.5	9.7
Kommuneforvaltningen	13.7	13.6	15.0	15.9	16.2
OVERFØRINGER TIL PRIVATE					
I alt	20.7	20.1	21.6	22.0	23.3
Subsidier (7)	5.7	5.4	5.8	5.6	5.6
Stønader til private konsumenter(10)	15.0	14.8	15.9	16.4	17.7
Andre innenlandske overføringer	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
BRUTTOSKATTER					
I alt	47.8	49.8	48.0	48.7	47.8
Indirekte og direkte skatter på utvinning av petroleum	9.6	10.1	3.5	2.6	1.8
Bruttoskatter unntatt skatter på utvinning av petroleum	38.2	39.7	44.5	46.2	46.0
NETTOSKATTER I ALT (Bruttoskatter - overføringer til private)	27.1	29.6	26.4	26.8	24.5
			Prosent av BNP utenom oljevirksomhet og sjøfart 1)		
DRIFTSUTGIFTER + BRUTTOREAL-INVESTERINGER I FAST KAPITAL					
Offentlig forvaltning i alt	28.9	28.3	27.9	28.8	29.0
Statsforvaltningen	11.3	11.0	10.6	10.8	10.9
Kommuneforvaltningen	17.6	17.3	17.3	18.0	18.1
OVERFØRINGER TIL PRIVATE					
I alt	26.6	25.6	24.9	24.8	26.0
Subsidier (7)	7.3	6.8	6.6	6.3	6.3
Stønader til private konsumenter(10)	19.3	18.7	18.3	18.5	19.8
Andre innenlandske overføringer	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
BRUTTOSKATTER UNNTATT SKATTER PÅ UTVINNING AV PETROLEUM	49.1	50.4	51.4	52.2	51.4

1) Oljevirksomhet og sjøfart omfatter utvinning og rørtransport av råolje og naturgass, oljeboring og utenriks sjøfart.

TABELL 1.A. OFFENTLIG FORVALTNING. INNTEKTER 1), ETTER ART. 1984 - 1988. MILL. KR

	1984	1985	1986	1987*	1988*
LØPENDE INNTEKTER I ALT	249942	287512	295837	328814	347900
Gebyrer	8150	9266	10689	11778	14941
Renter	20552	24780	33289	39934	42988
Aksjeutbytte	971	1050	1612	1158	345
Utbytte på eierkapital i offentlig forretningsdrift	372	35	5	10	73
Indirekte skatter	78200	91037	99922	107059	106986
Mva. og avgift på investeringer	42741	49328	56745	61875	62823
Toll	851	965	1208	1154	1038
Avgift på utvinning av petroleum	11094	11127	6897	6845	5847
Andre indirekte skatter	23514	29617	35072	37185	37278
Trygde- og pensjonspremier	50511	57304	67460	79697	79293
Medlemspremie	19367	23046	28464	35137	30396
Arbeidsgiveravgift	31144	34258	38996	44560	48897
Direkte skatter	87636	100599	79309	87987	98000
Ordinær skatt på inntekt og formue, unntatt for utvinning av petroleum	49647	55554	63155	74494	78490
Ordinær skatt på inntekt og formue på utvinning av petroleum	32371	39408	10965	7515	4700
Særskatt på oljeinntekter	-	-	-	-	-
Avgift på arv og gaver	177	226	262	356	497
Årsavgift på motorvogner	956	1088	1250	1420	1626
Fellesskatt til skattefordelingsfondet	3409	3042	2399	2691	10602
Andre direkte skatter	1076	1281	1278	1511	2085
Bøter, inndragninger mv	550	363	473	613	701
Overføringer innen offentlig forvaltning 2)	-	-	-	-	-
Overføringer fra Norges Bank	3000	3078	3078	578	4573

1) I tabell 1 for Offentlig forvaltning er det ført påløpte skatter og avgifter. I tabellene for Statsforvaltningen og Kommuneforvaltningen er det ført bokførte skatter og avgifter.
2) I tabell 1 for Offentlig forvaltning er interne overføringer mellom Statsforvaltningen og Kommuneforvaltningen strøket, men disse er tatt med i undersektorene i tabellene 2 og 3.

TABELL 1.B. OFFENTLIG FORVALTNING. UTGIFTER, ETTER ART. 1984 - 1988. MILL. KR

	1984	1985	1986	1987*	1988*
LØPENDE UTGIFTER I ALT	203392	223347	250427	283549	309717
Driftsutgifter	88910	98178	108011	122978	132159
Lønnskostnader	58470	64173	71054	80722	86849
Vareinnsats medregnet reparasjoner	30440	34005	36957	42256	45310
Renter	15018	17393	22324	24061	22863
Utbytte på eierkapital i offentlig forretningsdrift	1967	2811	4051	7639	10545
Oljevirksomhet	-	772	773	3796	5873
Annen virksomhet	1967	2039	3278	3843	4672
Subsidier	25709	26936	29569	31515	33638
Stønader til private konsumenter	67918	73819	81525	92073	105160
Pensjonsstønader	36786	40728	45448	50686	57349
Helsestønader	7816	8158	8981	10225	11320
Sykepenger mv	7475	8231	9200	10494	12049
Barnetrygd	4652	4972	5552	6270	7200
Dagpenger	2962	2553	2006	2034	3212
Andre stønader	8227	9177	10338	12364	14030
Overføringer innen offentlig forvaltning	-	-	-	-	-
Andre innenlandske overføringer	-	-	-	-	47
Overføringer til utlandet	3870	4210	4947	5283	5305
BRUTTOSPARING	46550	64165	45410	45265	38183
Bruttorealinvesteringer	12858	13288	16458	20086	22023
Nettokjøp av fast eiendom	-213	-312	-980	-842	-1538
NETTOFINANSINVESTERINGER	33905	51189	29932	26021	17698
Utgiftsført (netto) kapitalinnskott i statens forretningsdrift	2464	10435	13423	12750	9418
Av dette: Petroleumsvirksomhet	-	7571	11115	10713	8037
OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER	31441	40754	16509	13271	8280

TABELL 2.A. STATSFORVALTNINGEN. INNTEKTER, ETTER ART. 1984 - 1988. MILL. KR

	1984	1985	1986	1987	1988*
LØPENDE INNTEKTER I ALT	198283	227667	249488	260986	276224
Gebyrer	2621	3150	3837	3744	4659
Renter	19372	23339	31092	37438	40532
Aksjeutbytte	971	1050	1612	1158	345
Utbytte på eierkapital i offentlig forretningsdrift	372	35	5	10	73
Indirekte skatter	74306	88935	99083	107758	104288
Mva. og avgift på investeringer	41105	48507	56818	63339	63718
Toll	851	964	1206	1232	1213
Avgift på utvinning av petroleum	9825	11871	7953	7794	5487
Andre indirekte skatter	22525	27593	33106	35393	33870
Trygde- og pensjonspremier	50148	56150	65083	76101	78907
Medlemspremie	19302	22215	26799	32215	30617
Arbeidsgiveravgift	30846	33935	38284	43886	48290
Direkte skatter	45384	50036	44326	31964	37369
Ordiner skatt på inntekt og formue, unntatt for utvinning av petroleum	11592	10874	13105	17324	20747
Ordiner skatt på inntekt og formue på utvinning av petroleum	18333	21809	17308	7138	5129
Særskatt på oljeinntekter	11078	13013	9996	3184	1072
Avgift på arv og gaver	177	226	262	356	497
Årsavgift på motorvogner	956	1088	1250	1420	1626
Fellesskatt til skattefordelingsfondet	3207	2982	2361	2483	8236
Andre direkte skatter	41	44	44	59	62
Bøter, inndragninger mv	550	363	473	613	701
Overføringer fra Kommuneforvaltningen	1559	1531	899	1622	4777
Overføringer fra Norges Bank	3000	3078	3078	578	4573

TABELL 2.B. STATSFORVALTNINGEN. UTGIFTER, ETTER ART. 1984 - 1988. MILL. KR

	1984	1985	1986	1987	1988*
LØPENDE UTGIFTER I ALT	166670	182424	203338	227794	248271
Driftsutgifter	34951	38064	41568	46841	50012
Lønnskostnader	18882	20184	22243	24780	26353
Vareinnsats medregnet reparasjoner	16069	17880	19325	22061	23659
Renter	11219	13300	17811	18923	16442
Utbytte på eierkapital i offentlig forretningsdrift	1205	2115	3081	6888	9566
Oljevirksomhet	-	772	773	3796	5873
Annen virksomhet	1205	1343	2308	3092	3693
Subsidier	23346	24363	26219	27749	29491
Stønader til private konsumenter	61029	65879	72650	81606	93517
Pensjonsstønader	36581	40450	45229	50468	57088
Helsestønader	4205	4296	4639	5418	6275
Sykepenger mv	7475	8231	9200	10494	12049
Barnetrygd	4652	4972	5552	6270	7200
Dagpenger	2962	2553	2006	2034	3212
Andre stønader	5154	5377	6024	6922	7693
Overføringer til Kommuneforvaltningen	31050	34493	37062	40504	43891
Andre innenlandske overføringer	-	-	-	-	47
Overføringer til utlandet	3870	4210	4947	5283	5305
BRUTTOSPARING	31613	45243	46150	33192	27953
Bruttorealinvesteringer	4764	5183	5704	6709	7956
Nettokjøp av fast eiendom	-213	-312	-284	-746	-1416
NETTOFINANSINVESTERINGER	27062	40372	40730	27229	21413
Utgiftsført (netto) kapitalinnskott i statens forretningsdrift	2464	10435	13423	12750	9418
Av dette: Petroleumsvirksomhet	-	7571	11115	10713	8037
OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER	24598	29937	27307	14479	11995

TABELL 3. KOMMUNEFORVALTNINGEN. INNTEKTER OG UTGIFTER, ETTER ART. 1984 - 1988. MILL. KR

	1984	1985	1986	1987	1988*
LØPENDE INNTEKTER I ALT	75194	84857	94329	104315	115105
Gebyrer	5528	6116	6852	8034	10282
Renter	1180	1441	2197	2496	2456
Indirekte skatter	1062	1283	1575	1803	2054
Andre indirekte skatter	1062	1283	1575	1803	2054
Direkte skatter	36374	41524	46643	51478	56422
Ordinær skatt på inntekt og formue, unntatt for utvinning av petroleum	35339	40287	45409	50026	54399
Andre direkte skatter	1035	1237	1234	1452	2023
Overføringer innen offentlig forvaltning	31050	34493	37062	40504	43891
Statskassen	13972	15663	18337	19133	17863
Andre statsregnskap	5373	6040	6261	6557	7660
Trygdeforvaltningen	11705	12790	12464	14814	18368
LØPENDE UTGIFTER I ALT	69331	76948	85050	97881	110114
Driftsutgifter	53960	60114	66443	76137	82147
Lønnskostnader	39589	43989	48811	55942	60496
Vareinnsats medregnet reparasjoner	14371	16125	17632	20195	21651
Renter	3799	4093	4513	5138	6421
Utbytte på eierkapital i offentlig forretningsdrift	762	696	970	751	979
Subsidier	2363	2574	3350	3766	4147
Stønader til private konsumenter	6888	7940	8875	10467	11643
Pensjonsstønader	205	278	219	218	261
Helsestønader	3611	3862	4342	4807	5045
Andre stønader	3072	3800	4314	5442	6337
Overføringer innen offentlig forvaltning	1559	1531	899	1622	4777
Statskassen	1418	1406	703	429	1581
Andre statsregnskap	133	120	190	349	296
Trygdeforvaltningen	8	5	6	844	2900
BRUTTOSPARING	5863	7909	9279	6434	4991
Bruttorealinvesteringer	8094	8105	10754	13377	14067
Nettokjøp av fast eiendom	-	-	-696	-96	-122
NETTOFINANSINVESTERINGER	-2231	-196	-779	-6847	-8954
OVERSKUDD FØR LÅNETRANSAKSJONER	-2231	-196	-779	-6847	-8954

TABELL- OG DIAGRAMVEDLEGG

Innhold Side

A. NASJONALREGNSKAP FOR NORGE
Tabell A1: Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse 1*
Tabell A2: Bruttonasjonalprodukt etter næring 2*
Tabell A3: Bruttoproduksjon etter næring 3*
Tabell A4: Vareinnsats etter næring 4*
Tabell A5: Privat konsum 5*
Tabell A6: Bruttoinvestering i fast kapital 6*
Tabell A7: Eksport og import 7*
Tabell A8: Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse 8*
Tabell A9: Bruttonasjonalprodukt etter næring 9*
Tabell A10: Bruttoproduksjon etter næring 10*
Tabell A11: Vareinnsats etter næring 11*
Tabell A12: Privat konsum 12*
Tabell A13: Bruttoinvestering i fast kapital etter næring 13*
Tabell A14: Utenriksregnskap 14*
Tabell A15: Disponibel inntekt og sparing for Norge 16*
Tabell A16: Faktorinntekt etter næring 17*

B. KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE
Tabell B1: Olje- og gassproduksjon 18*
Tabell B2: Produksjonsindeksen etter næring og anvendelse 18*
Tabell B3: Industriproduksjon - produksjonsindeksen 18*
Tabell B4: Ordretilgang - industri 19*
Tabell B5: Ordrereserver - industri 19*
Tabell B6: Lagerbeholdning 20*
Tabell B7: Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen 20*
Tabell B8: Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer 20*
Tabell B9: Industriinvesteringer i verdi - investeringsundersøkelsen 21*
Tabell B10: Boligbygging 21*
Tabell B11: Detaljomsetningsvolum - sesongjustert indeks 21*
Tabell B12: Detaljomsetningsvolum mv. - endring fra foregående år 21*
Tabell B13: Timefortjeneste 22*
Tabell B14: Konsumprisindeksen 22*
Tabell B15: Engrospriser 22*
Tabell B16: Utenrikshandelen - verditall 23*
Tabell B17: Utenrikshandelen - indekser 23*

Side

Diagrammer
Olje- og gassproduksjon 24*
Produksjonsindeksen 24*
Ordreindeksen - industri 25*
Byggearealstatistikk og boliglån, nye boliger 26*
Ordreindeksen - anleggsvirksomhet 26*
Arbeidsledighet og sysselsetting 27*
Antatte og utførte investeringer i industrien 27*
Lager 27*
Detaljomsetning m.v. 27*
Lønninger 28*
Konsum- og engrospriser 28*
Utenrikshandel 28*

C. INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET
Tabell C1: Produksjon av råolje på norsk sokkel 29*
Tabell C2: Produksjon av naturgass på norsk sokkel 30*
Tabell C3: Leteaktivitet på norsk sokkel 31*
Tabell C4: Påløpte kostnader til leting etter olje og gass på norsk sokkel 32*
Tabell C5: Påløpte investeringskostnader til feltutbygging på norsk sokkel 32*
Tabell C6: Råoljepriser pr. fat 33*

D. NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND
Tabell D1: Bruttonasjonalprodukt 34*
Tabell D2: Privat konsum 34*
Tabell D3: Offentlig konsum 34*
Tabell D4: Bruttoinvesteringer 35*
Tabell D5: Eksport av varer og tjenester 35*
Tabell D6: Import av varer og tjenester 35*

E. KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET
Tabell E1: Sverige 36*
Tabell E2: Storbritannia 36*
Tabell E3: Forbundsrepublikken Tyskland 36*
Tabell E4: Frankrike 36*
Tabell E5: USA 37*
Tabell E6: Japan 37*

TABELL A1. BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER ANVENDELSE I 1987-PRISER. MILL.KR. VEKSTRATER.1)

	1987*	1988*	1987*	1988*
Bruttonasjonalprodukt	562 937	569 043	3.4	1.1
Innenlandsk bruk av varer og tjenester	574 794	565 850	-1.0	-1.6
Privat konsum	297 640	290 912	-0.8	-2.3
Spesifisert innenlandsk konsum	285 718	278 690	-1.1	-2.5
Varer	191 590	..	-3.5	..
Tjenester	94 128	..	4.2	..
Konsum i utlandet, netto	11 923	12 222	4.6	2.5
Offentlig konsum	116 073	116 172	4.5	0.1
Statlig konsum	44 291	44 189	6.0	-0.2
Sivilt	26 559	27 489	4.8	3.5
Militært	17 732	16 700	7.8	-5.8
Kommunalt konsum	71 782	71 983	3.5	0.3
Bruttoinvestering	161 082	158 766	-5.0	-1.4
Bruttoinvestering i fast kapital	157 884	160 803	-0.5	1.8
Investering i oljevirksomhet	30 988	28 112	-18.7	-9.3
Bygninger og anlegg	82 758	80 408	6.2	-2.8
Skip og båter	-212	13 360	..	..
Annet transportmateriell	11 241	6 888	-25.9	-38.7
Maskiner, redskap, inventar ellers	33 109	32 035	-3.5	-3.2
Lagerendring og statistiske avvik	3 197	-2 037	..	..
Av dette:				
Oljeplattformer under arbeid	551	-1 188	..	..
Eksport	200 091	209 393	3.5	4.6
- Import	211 949	206 200	-6.6	-2.7

1) Uoverensstemmelser i tabellene skyldes maskinell avrunding.

TABELL A2. BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER NÆRING. I 1987-PRISER. MILL.KR. VEKSTRATER. 1)

	1987*	1988*	1987*	1988*
Bruttonasjonalprodukt	562 937	569 043	3.4	1.1
Næringsvirksomhet	433 958	442 129	4.5	1.9
Primærnæringer	18 398	19 408	5.6	5.5
Jordbruk	10 394	10 429	7.8	0.3
Skogbruk	3 158	3 420	2.2	8.3
Fiske og fangst	4 846	5 559	3.2	14.7
Utvinning og rørtransport av råolje og naturgass	56 961	62 911	13.4	10.4
Olje- og gassutvinning	51 098	56 681	13.6	10.9
Rørtransport	5 863	6 230	10.6	6.3
Bergverksdrift	1 654	1 581	-1.2	-4.4
Industri	84 897	83 857	1.6	-1.2
Skjermet industri	23 618	23 713	-1.8	0.4
Utekonkurrerende industri	16 703	17 431	12.1	4.4
Hjemmekonkurrerende industri	44 577	42 713	-1.0	-4.2
Elektrisitetsforsyning	21 079	22 204	4.8	5.3
Bygge- og anleggsvirksomhet	35 404	34 688	3.7	-2.0
Varehandel	59 996	57 313	0.8	-4.5
Utenriks sjøfart og oljeboring	8 400	9 287	-15.7	10.5
Utenriks sjøfart	6 354	7 438	-13.3	17.1
Oljeboring	2 047	1 849	-25.5	-9.7
Samferdsel	32 024	33 982	1.2	6.1
Boligtjenester	21 976	22 883	4.9	4.1
Annen næringsvirksomhet	93 168	94 017	2.9	0.9
Hotell- og restaurantdrift	8 920	8 826	3.6	-1.1
Finansiell tjenesteyting	27 701	27 857	2.1	0.6
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	28 575	29 145	4.5	2.0
Tjenesteyting ellers	27 971	28 189	1.7	0.8
Offentlig forvaltningsvirksomhet	85 658	87 638	2.8	2.3
Statlig forvaltningsvirksomhet	26 017	26 221	2.9	0.8
Forsvar	6 923	6 944	4.0	0.3
Undervisning	5 117	5 171	2.7	1.0
Helsetjenester og sosiale tjenester	1 670	1 638	-0.2	-1.9
Annen tjenesteproduksjon	12 307	12 469	2.7	1.3
Kommunal forvaltningsvirksomhet	59 641	61 417	2.8	3.0
Undervisning	19 326	19 538	3.2	1.1
Helsetjenester og sosiale tjenester	29 031	30 178	2.9	4.0
Annen tjenesteproduksjon	11 284	11 701	1.8	3.7
Korreksjonsposter 2)	43 325	39 279	-7.1	-9.3
Fastlands-Norge	497 579	496 849	1.5	-0.1
Skjermede næringer	426 641	426 146	1.3	-0.1
Utekonkurrerende næringer	18 357	19 012	10.8	3.6
Hjemmekonkurrerende næringer	52 582	51 692	-0.5	-1.7

1) Uoverensstemmelser i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Avgifter på import, merverdiavgift, investeringsavgift, korreksjon frie banktjenester, skiftvirkninger. Påløpt merverdiavgift er ikke lenger næringsfordelt.

TABELL A3. BRUTTOPRODUKSJON ETTER NÆRING. I 1987-PRISER. MILL.KR. VEKSTRATER. 1)

	1987*	1988*	1987*	1988*
Bruttoproduksjon	1 104 294	1 109 852	2.6	0.5
Næringsvirksomhet	908 091	915 182	2.9	0.8
Primærnæringer	38 603	40 163	5.3	4.0
Jordbruk	25 981	25 920	5.7	-0.2
Skogbruk	3 671	3 975	2.4	8.3
Fiske og fangst	8 951	10 268	5.6	14.7
Utvinning og rørtransport av råolje og naturgass	79 795	88 209	12.4	10.5
Olje- og gassutvinning	73 274	81 280	12.5	10.9
Rørtransport	6 521	6 929	10.7	6.3
Bergverksdrift	3 866	3 695	-4.1	-4.4
Industri	279 998	275 904	0.5	-1.5
Skjermet industri	84 610	84 566	1.3	-0.1
Utekonkurrerende industri	62 816	64 768	6.8	3.1
Hjemmekonkurrerende industri	132 573	126 570	-3.6	-4.5
Elektrisitetsforsyning	43 822	46 160	6.6	5.3
Bygge- og anleggsvirksomhet	97 256	95 288	5.7	-2.0
Varehandel	95 846	91 559	0.9	-4.5
Utenriks sjøfart og oljeboring	32 400	33 507	-20.3	3.4
Utenriks sjøfart	29 327	30 731	-19.8	4.8
Oljeboring	3 073	2 776	-25.9	-9.7
Samferdsel	59 720	61 384	4.4	2.8
Boligtjenester	31 292	32 583	4.8	4.1
Annen næringsvirksomhet	145 494	146 730	4.7	0.8
Hotell- og restaurantdrift	18 440	18 246	3.6	-1.1
Finansiell tjenesteyting	42 633	42 872	5.7	0.6
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	45 752	46 664	6.5	2.0
Tjenesteyting ellers	38 670	38 948	2.1	0.7
Offentlig forvaltningsvirksomhet	127 852	130 351	4.0	2.0
Statlig forvaltningsvirksomhet	48 036	48 598	4.5	1.2
Forsvar	18 472	18 084	5.1	-2.1
Undervisning	7 026	7 276	3.3	3.6
Helsetjenester og sosiale tjenester	2 310	2 255	2.1	-2.4
Annen tjenesteproduksjon	20 228	20 983	4.6	3.7
Kommunal forvaltningsvirksomhet	79 816	81 753	3.7	2.4
Undervisning	22 962	23 084	2.7	0.5
Helsetjenester og sosiale tjenester	36 283	37 563	3.7	3.5
Annen tjenesteproduksjon	20 571	21 107	5.0	2.6
Korreksjonsposter 2)	68 351	64 319	-3.7	-5.9
Fastlands-Norge	992 099	988 137	2.5	-0.4
Skjermede næringer	780 223	778 860	3.1	-0.2
Utekonkurrerende næringer	66 681	68 463	6.2	2.7
Hjemmekonkurrerende næringer	145 195	140 813	-2.9	-3.0

1) Uoverensstemmelser i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Avgifter på import, merverdiavgift, investeringsavgift, skiftvirkninger.

TABELL A4. VAREINNSATS ETTER NÆRING. I 1987-PRISER. MILL.KR. VEKSTRATER. 1)

	1987*	1988*	1987*	1988*
Vareinnsats	541 352	540 806	1.8	-0.1
Næringsvirksomhet	474 133	473 054	1.4	-0.2
Primærnæringer	20 204	20 755	5.1	2.7
Jordbruk	15 587	15 491	4.5	-0.6
Skogbruk	512	555	3.6	8.3
Fiske og fangst	4 105	4 709	7.9	14.7
Utvinning og rørtransport av råolje og naturgass	22 834	25 298	6.4	10.8
Olje- og gassutvinning	22 176	24 599	6.2	10.9
Rørtransport	658	699	12.1	6.3
Bergverksdrift	2 211	2 114	-6.3	-4.4
Industri	195 100	192 047	0.1	-1.6
Skjermet industri	60 992	60 852	2.3	-0.2
Utekonkurrerende industri	46 113	47 337	5.3	2.7
Hjemmekonkurrerende industri	87 995	83 857	-4.8	-4.7
Elektrisitetsforsyning	22 743	23 956	8.3	5.3
Bygge- og anleggsvirksomhet	61 852	60 601	6.6	-2.0
Varehandel	35 849	34 246	1.0	-4.5
Utenriks sjøfart og oljeboring	23 999	24 220	-22.7	0.9
Utenriks sjøfart	22 973	23 293	-22.5	1.4
Oljeboring	1 026	927	-26.7	-9.7
Samferdsel	27 696	27 402	8.3	-1.1
Boligtjenester	9 316	9 701	4.4	4.1
Annen næringsvirksomhet	52 327	52 713	7.6	0.7
Hotell- og restaurantdrift	9 520	9 419	3.5	-1.1
Finansiell tjenesteyting	14 932	15 015	11.1	0.6
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	17 177	17 519	9.8	2.0
Tjenesteyting ellers	10 698	10 759	3.1	0.6
Offentlig forvaltningsvirksomhet	42 193	42 713	6.4	1.2
Statlig forvaltningsvirksomhet	22 018	22 377	6.3	1.6
Forsvar	11 549	11 140	5.8	-3.5
Undervisning	1 908	2 105	4.5	10.3
Helsetjenester og sosiale tjenester	640	617	7.5	-3.5
Annen tjenesteproduksjon	7 921	8 514	7.4	7.5
Kommunal forvaltningsvirksomhet	20 175	20 336	6.5	0.8
Undervisning	3 636	3 545	0.6	-2.5
Helsetjenester og sosiale tjenester	7 252	7 385	6.4	1.8
Annen tjenesteproduksjon	9 286	9 406	9.1	1.3
Korreksjonsposter 2)	25 026	25 039	3.8	0.1
Fastlands-Norge	494 519	491 288	3.3	-0.7
Skjermede næringer	353 581	352 715	5.3	-0.2
Utekonkurrerende næringer	48 325	49 451	4.8	2.3
Hjemmekonkurrerende næringer	92 612	89 122	-4.2	-3.8

1) Uoverensstemmelser itabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Korreksjon frie banktjenester.

TABELL A5. PRIVAT KONSUM. I 1987-PRISER. MILL.KR. VEKSTRATER. 1)

	1987*	1988*	1987*	1988*
Privat konsum	297 641	290 913	-0.8	-2.3
Spesifisert innenlandsk konsum	285 718	278 690	-1.1	-2.5
Matvarer	55 681	55 697	1.2	0.0
Drikkevarer og tobakk	19 479	19 760	4.4	1.4
Klær og skotøy	21 959	20 353	-5.5	-7.3
Bolig, lys og brensel	50 110	50 987	4.2	1.7
Møbler og husholdningsartikler ..	22 955	21 598	-2.1	-5.9
Helsepleie	11 203	12 154	2.0	8.5
Transport, post- og teletjenester	45 116	38 530	-11.9	-14.6
Fritidssysler og utdanning	25 730	26 129	0.3	1.6
Andre varer og tjenester	33 484	33 483	3.3	-0.0
Korreksjonsposter	11 923	12 223	4.6	2.5
Nordmenns konsum i utlandet	21 036	21 581	2.6	2.6
- Utlendingers konsum i Norge ...	9 113	9 359	-0.1	2.7

1) Uoverensstemmelser i tabellene skyldes maskinell avrunding.

TABELL A6. BRUTTOINVESTERING I FAST KAPITAL. I 1987-PRISER. MILL.KR. VEKSTRATER. 1)

	1987*	1988*	1987*	1988*
Bruttoinvestering i fast kapital	157 885	160 803	-0.5	1.8
Næringsvirksomhet	137 798	139 917	-1.8	1.5
Primærnæringer	7 956	8 358	-1.1	5.1
Jordbruk	3 961	3 933	-19.4	-0.7
Skogbruk	615	633	4.2	3.1
Fiske og fangst	3 381	3 792	31.9	12.2
Utvinning og rørtransport av råolje og naturgass	32 564	30 713	-16.1	-5.7
Olje- og gassutvinning	31 848	30 353	-17.0	-4.7
Rørtransport	716	361	53.7	-49.7
Bergverksdrift	387	370	-23.1	-4.4
Industri	19 698	17 081	8.7	-13.3
Skjermet industri	3 969	3 580	6.8	-9.8
Utekonkurrerende industri	8 999	7 904	23.2	-12.2
Hjemmekonkurrerende industri	6 730	5 597	-4.9	-16.8
Elektrisitetsforsyning	9 009	9 000	-3.7	-0.1
Bygge- og anleggsvirksomhet	2 849	2 556	-7.1	-10.3
Varehandel	7 074	5 057	-6.4	-28.5
Utenriks sjøfart og oljeboring	-1 586	10 226	..	..
Utenriks sjøfart	-2 476	10 578	..	..
Oljeboring	890	-352	-52.1	-139.6
Samferdsel	10 419	8 452	-24.4	-18.9
Boligtjenester.....	29 373	28 153	3.6	-4.2
Annen næringsvirksomhet	20 055	19 951	5.1	-0.5
Hotell- og restaurantdrift	248	188	-4.4	-24.4
Finansiell tjenesteyting	4 694	4 632	14.3	-1.3
Tjenesteyting ellers 2)	15 113	15 131	2.7	0.1
Offentlig forvaltningsvirksomhet	20 086	20 886	9.8	4.0
Statlig forvaltningsvirksomhet	6 709	7 545	5.8	12.5
Undervisning	756	782	22.6	3.5
Helsetjenester og sosiale tjenester.....	122	119	4.3	-2.3
Annen tjenesteproduksjon	5 831	6 644	4.0	13.9
Kommunal forvaltningsvirksomhet ...	13 378	13 341	11.8	-0.3
Undervisning	2 358	2 166	14.5	-8.2
Helsetjenester og sosiale tjenester	3 690	3 611	22.2	-2.1
Annen tjenesteproduksjon	7 329	7 564	6.4	3.2
Fastlands-Norge	126 906	119 864	0.6	-5.5
Skjermede næringer	106 795	101 568	-1.2	-4.9
Utekonkurrerende næringer	9 386	8 274	20.2	-11.8
Hjemmekonkurrerende næringer	10 725	10 023	4.9	-6.6

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Inklusive forretningsmessig tjenesteyting og forretningsbygg.

TABELL A7. EKSPORT OG IMPORT. I 1987-PRISER. MILL.KR. VEKSTRATER. 1)

	1987*	1988*	1987*	1988*
Varer og tjenester				
Eksport	200 092	209 393	3.5	4.6
Varer	145 181	152 586	9.8	5.1
Råolje og naturgass	53 620	59 410	15.2	10.8
Skip, nybygde	1 105	2 101	19.7	90.0
Skip, eldre	8 690	2 288	-25.2	-73.7
Oljeplattformer og moduler, nybygde	44	25	-43.9	-42.7
Oljeplattformer, eldre	294	467	-13.6	58.7
Direkte eksport ved olje-virksomhet 2)	206	150	-26.3	-27.0
Andre varer	81 223	88 146	9.2	8.5
Tjenester	54 910	56 807	-14.7	3.5
Brutto frakter ved skipsfart	27 034	28 326	-22.1	4.8
Brutto inntekter ved oljeboring	272	103	-65.9	-62.0
Direkte eksport ved annen olje-virksomhet	994	1 068	1.7	7.5
Eksport av rørtjenester	3 201	3 250	10.8	1.5
Utlendingers konsum i Norge	9 113	9 359	-0.1	2.7
Andre tjenester	14 296	14 701	-4.4	2.8
Import	211 949	206 201	-6.6	-2.7
Varer	151 516	145 804	-4.9	-3.8
Skip, nybygde og eldre	4 273	11 298	149.7	164.4
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	1 840	771	-34.3	-58.1
Direkte import ved olje-virksomhet	1 667	742	-32.5	-55.5
Andre varer	143 735	132 993	-5.8	-7.5
Tjenester	60 434	60 397	-11.0	-0.1
Brutto utgifter ved skipsfart 3)	20 598	20 922	-25.0	1.6
Brutto utgifter ved oljeboring	183	254	-49.1	38.6
Direkte import ved annen olje-virksomhet	2 691	2 506	32.1	-6.9
Nordmenns konsum i utlandet	21 514	22 038	2.6	2.4
Andre tjenester	15 447	14 677	-7.1	-5.0
Eksportoverskudd	-11 858	3 193	..	..

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Korreksjonspost for delte olje- og gassfelt. 3) Medregnet ombygginger og ekstraordinære reparasjoner.

TABELL A8. BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER ANVENDELSE. MILL. KR. 1)

	1984	1985	1986	1987*	1988*
Bruttonasjonalprodukt	452 512	500 200	513 718	562 938	594 602
Innenlandsk bruk av varer og tjenester	411 287	459 238	532 099	574 795	598 939
Privat konsum	210 921	245 439	278 909	297 640	308 776
Spesifisert innenlandsk konsum ..	203 563	236 503	268 098	285 718	296 174
Varer	137 808	163 147	183 734	191 590	..
Tjenester	65 755	73 356	84 364	94 128	..
Konsum i utlandet, netto	7 358	8 936	10 811	11 923	12 603
Offentlig konsum	84 099	92 654	101 580	116 073	122 611
Statlig konsum	33 141	35 835	38 777	44 291	46 674
Sivilt	20 154	21 419	23 466	26 559	29 059
Militært	12 987	14 416	15 311	17 732	17 615
Kommunalt konsum	50 958	56 819	62 803	71 782	75 937
Bruttoinvestering	116 267	121 145	151 610	161 082	167 552
Bruttoinvestering i fast kapital	117 567	110 042	145 540	157 884	170 932
Investering i oljevirksomhet ..	31 738	18 925	35 738	30 988	30 247
Bygninger og anlegg	51 424	56 367	69 237	82 758	85 199
Skip og båter	3 804	-1 525	-4 855	-212	15 734
Annet transportmateriell	7 921	9 265	14 178	11 241	6 675
Maskiner, redskap, inventar ellers	22 680	27 010	31 242	33 109	33 077
Lagerendring og statistiske avvik	-1 300	11 103	6 070	3 198	-3 380
Av dette:					
Oljeplattformer under arbeid ..	-2 873	10 957	-1 771	551	-1 282
Eksport	214 077	235 564	194 663	200 091	213 117
- Import	172 852	194 602	213 044	211 948	217 453

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

TABELL A9. BRUTTONASJONALPRODUKT ETTER NÆRING. MILL. KR. 1)

	1984	1985	1986	1987*	1988*
Bruttonasjonalprodukt	452 512	500 200	513 718	562 937	594 602
Næringsvirksomhet	359 859	391 296	392 806	433 958	460 502
Primærnæringer	15 042	15 150	16 021	18 398	18 517
Jordbruk	9 380	9 009	9 081	10 394	9 648
Skogbruk	2 459	2 443	2 776	3 158	3 633
Fiske og fangst	3 203	3 698	4 164	4 846	5 236
Utvinning og rørtransport av råolje og naturgass	85 870	92 693	56 629	56 961	49 436
Olje- og gassutvinning	83 387	89 706	50 966	51 098	44 153
Rørtransport	2 483	2 987	5 663	5 863	5 283
Bergverksdrift	1 391	1 303	1 565	1 654	1 715
Industri	64 524	70 127	75 651	84 898	96 202
Skjermet industri	15 987	18 224	20 719	23 618	26 815
Utekonkurrerende industri	15 818	14 737	13 821	16 703	23 727
Hjemmekonkurrerende industri	32 719	37 166	41 111	44 577	45 660
Elektrisitetsforsyning	16 127	17 797	19 077	21 079	23 961
Bygge- og anleggsvirksomhet	20 591	23 221	27 831	35 404	36 636
Varehandel	43 668	47 298	54 694	59 996	61 787
Utenriks sjøfart og oljeboring	14 870	13 753	11 617	8 401	12 792
Utenriks sjøfart	11 108	9 904	8 898	6 354	10 469
Oljeboring	3 762	3 849	2 719	2 047	2 323
Samferdsel	23 486	25 084	28 971	32 024	35 183
Boligtjenester	16 656	18 105	19 711	21 976	24 996
Annen næringsvirksomhet	57 634	66 765	81 039	93 168	99 276
Hotell- og restaurantdrift	5 777	6 599	7 871	8 920	9 581
Finansiell tjenesteyting	15 105	16 625	22 792	27 701	28 370
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	17 557	21 652	25 054	28 575	31 451
Tjenesteyting ellers	19 195	21 889	25 322	27 971	29 873
Offentlig forvaltningsvirksomhet	61 808	67 965	75 371	85 658	92 313
Statlig forvaltningsvirksomhet	19 694	21 139	23 329	26 016	27 722
Forsvar	5 379	5 751	6 255	6 923	7 361
Undervisning	3 676	4 026	4 592	5 117	5 510
Helsetjenester og sosiale tjenester	1 421	1 343	1 466	1 670	1 739
Annen tjenesteproduksjon	9 218	10 019	11 016	12 307	13 112
Kommunal forvaltningsvirksomhet	42 114	46 826	52 042	59 641	64 591
Undervisning	14 043	15 596	17 166	19 326	20 848
Helsetjenester og sosiale tjenester	19 762	22 100	24 890	29 031	31 530
Annen tjenesteproduksjon	8 309	9 130	9 986	11 284	12 212
Korreksjonsposter 2)	30 845	40 939	45 541	43 325	41 792
Fastlands-Norge	351 772	393 754	445 472	497 579	532 378
Skjermede næringer	296 182	334 407	382 035	426 641	452 406
Utekonkurrerende næringer	17 209	16 040	15 386	18 357	25 442
Hjemmekonkurrerende næringer	38 381	43 307	48 051	52 581	54 529

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Avgifter på import, merverdiavgift, investeringsavgift, korreksjon frie banktjenester. Påløpt merverdiavgift er ikke lenger næringsfordelt.

TABELL A10. BRUTTOPRODUKSJON ETTER NÆRING. MILL. KR. 1)

	1984	1985	1986	1987*	1988*
Bruttoproduksjon	846 251	951 955	1 005 714	1 104 294	1 162 715
Næringsvirksomhet	707 714	793 666	827 624	908 091	959 107
Primærnæringer	30 396	32 045	34 441	38 602	40 064
Jordbruk	21 629	22 364	23 543	25 980	25 823
Skogbruk	2 879	2 880	3 231	3 671	4 209
Fiske og fangst	5 888	6 801	7 667	8 951	10 032
Utvinning og rørtransport av råolje og naturgass	96 384	107 739	76 186	79 795	76 153
Olje- og gassutvinning	93 089	104 070	69 985	73 274	70 129
Rørtransport	3 295	3 669	6 201	6 521	6 025
Bergverksdrift	3 310	3 542	3 774	3 865	3 944
Industri	217 590	247 337	260 473	279 998	296 665
Skjermet industri	62 345	68 288	76 921	84 610	89 460
Utekonkurrerende industri	62 757	66 011	56 614	62 816	72 475
Hjemmekonkurrerende industri	92 488	113 038	126 938	132 573	134 730
Elektrisitetsforsyning	31 949	37 496	40 472	43 823	50 173
Bygge- og anleggsvirksomhet	61 132	68 088	81 894	97 256	100 946
Varehandel	68 973	75 530	86 777	95 846	98 581
Utenriks sjøfart og oljeboring	41 253	43 547	37 729	32 400	37 689
Utenriks sjøfart	35 725	37 900	33 782	29 327	34 376
Oljeboring	5 528	5 647	3 947	3 073	3 313
Samferdsel	43 126	47 125	52 529	59 720	64 226
Boligtjenester	22 569	24 984	27 779	31 292	35 270
Annen næringsvirksomhet	91 032	106 233	125 570	145 494	155 394
Hotell- og restaurantdrift	11 877	13 681	16 214	18 440	19 584
Finansiell tjenesteyting	23 840	26 879	34 991	42 633	44 396
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	28 762	35 498	39 393	45 752	50 149
Tjenesteyting ellers	26 553	30 175	34 972	38 669	41 265
Offentlig forvaltningsvirksomhet	92 249	101 919	112 270	127 851	137 552
Statlig forvaltningsvirksomhet	35 764	38 985	42 615	48 035	51 333
Forsvar	13 589	15 118	16 348	18 472	19 075
Undervisning	5 035	5 517	6 346	7 026	7 722
Helsetjenester og sosiale tjenester	1 930	1 865	2 029	2 310	2 393
Annen tjenesteproduksjon	15 210	16 485	17 892	20 228	22 143
Kommunal forvaltningsvirksomhet	56 485	62 934	69 655	79 816	86 218
Undervisning	17 348	19 245	20 552	22 962	24 603
Helsetjenester og sosiale tjenester	24 732	27 740	31 288	36 283	39 392
Annen tjenesteproduksjon	14 405	15 949	17 815	20 571	22 223
Korreksjonsposter 2)	46 288	56 370	65 820	68 351	66 057
Fastlands-Norge	708 615	800 669	891 800	992 099	1 048 873
Skjermede næringer	541 293	608 397	693 575	780 223	823 483
Utekonkurrerende næringer	66 066	69 553	60 388	66 682	76 419
Hjemmekonkurrerende næringer	101 256	122 719	137 837	145 195	148 971

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Avgifter på import, merverdiavgift, investeringsavgift.

TABELL A11. VAREINNSATS ETTER NÆRING. MILL. KR. 1)

	1984	1985	1986	1987*	1988*
Vareinnsats	393 739	451 755	491 996	541 352	568 109
Næringsvirksomhet	347 855	402 369	434 818	474 133	498 605
Primærnæringer	15 354	16 895	18 420	20 204	21 547
Jordbruk	12 249	13 355	14 462	15 587	16 176
Skogbruk	420	437	455	512	576
Fiske og fangst	2 685	3 103	3 503	4 105	4 795
Utvinning og rørtransport av råolje og naturgass	10 514	15 046	19 557	22 834	26 717
Olje- og gassutvinning	9 702	14 364	19 019	22 176	25 976
Rørtransport	812	682	538	658	741
Bergverksdrift	1 919	2 239	2 209	2 211	2 229
Industri	153 066	177 210	184 822	195 100	200 463
Skjermet industri	46 359	50 064	56 202	60 992	62 645
Utekonkurrerende industri	46 938	51 274	42 793	46 113	48 748
Hjemmekonkurrerende industri	59 769	75 872	85 827	87 995	89 070
Elektrisitetsforsyning	15 822	19 699	21 395	22 743	26 212
Bygge- og anleggsvirksomhet	40 541	44 866	54 063	61 852	64 310
Varehandel	25 305	28 232	32 083	35 849	36 794
Utenriks sjøfart og oljeboring	26 383	29 795	26 112	23 999	24 896
Utenriks sjøfart	24 617	27 996	24 884	22 973	23 907
Oljeboring	1 766	1 799	1 228	1 026	989
Samferdsel	19 640	22 039	23 558	27 696	29 042
Boligtjenester	5 913	6 879	8 068	9 316	10 275
Annen næringsvirksomhet	33 398	39 469	44 531	52 327	56 118
Hotell- og restaurantdrift	6 100	7 082	8 343	9 520	10 003
Finansiell tjenesteyting	8 735	10 254	12 199	14 932	16 026
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	11 205	13 846	14 339	17 177	18 697
Tjenesteyting ellers	7 358	8 287	9 650	10 698	11 392
Offentlig forvaltningsvirksomhet	30 441	33 955	36 899	42 193	45 239
Statlig forvaltningsvirksomhet	16 070	17 846	19 286	22 018	23 611
Forsvar	8 210	9 367	10 093	11 549	11 713
Undervisning	1 359	1 491	1 754	1 908	2 213
Helsetjenester og sosiale tjenester	509	521	563	640	654
Annen tjenesteproduksjon	5 992	6 467	6 876	7 921	9 031
Kommunal forvaltningsvirksomhet	14 371	16 109	17 613	20 175	21 628
Undervisning	3 304	3 649	3 386	3 636	3 755
Helsetjenester og sosiale tjenester	4 970	5 641	6 398	7 252	7 862
Annen tjenesteproduksjon	6 097	6 819	7 829	9 286	10 011
Korreksjonsposter 2)	15 443	15 431	20 279	25 026	24 265
Fastlands-Norge	356 842	406 914	446 328	494 519	516 495
Skjermede næringer	245 111	273 989	311 540	353 581	371 077
Utekonkurrerende næringer	48 857	53 513	45 002	48 325	50 977
Hjemmekonkurrerende næringer	62 874	79 412	89 786	92 612	94 441

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Korreksjon frie banktjenester.

TABELL A12. PRIVAT KONSUM. MILL.KR. 1)

	1984	1985	1986	1987*	1988*
Privat konsum	210 921	245 439	278 909	297 641	308 777
Spesifisert innenlandsk konsum	203 563	236 503	268 098	285 718	296 174
Matvarer	41 858	46 706	51 597	55 681	58 927
Drikkevarer og tobakk	13 074	14 894	16 921	19 479	21 121
Klær og skotøy	15 802	19 076	21 352	21 959	21 562
Bolig, lys og brensel	36 611	40 858	44 961	50 110	55 187
Møbler og husholdningsartikler ..	16 507	19 060	21 633	22 955	22 874
Helsepleie	8 586	9 298	10 301	11 203	12 559
Transport, post- og teletjenester	31 811	41 337	47 136	45 116	40 879
Fritidssysler og utdanning	17 572	20 196	23 861	25 730	27 415
Andre varer og tjenester	21 742	25 078	30 336	33 484	35 651
Korreksjonsposter	7 358	8 936	10 811	11 923	12 603
Nordmenns konsum i utlandet	13 197	15 918	19 184	21 036	22 580
- Utlendingers konsum i Norge ...	5 839	6 982	8 373	9 113	9 977

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

TABELL A13. BRUTTOINVESTERING I FAST KAPITAL ETTER NÆRING. MILL. KR. 1)

	1984	1985	1986	1987*	1988*
Bruttoinvestering i fast kapital	117 567	110 042	145 540	157 884	170 932
Næringsvirksomhet	104 709	96 754	129 082	137 798	148 910
Primærnæringer	5 359	6 135	7 256	7 956	9 020
Jordbruk	3 867	4 390	4 434	3 961	4 097
Skogbruk	415	442	525	615	665
Fiske og fangst	1 077	1 303	2 297	3 380	4 258
Utvinning og rørtransport av råolje og naturgass	34 584	21 041	36 161	32 564	32 942
Olje- og gassutvinning	28 039	19 705	35 695	31 848	32 541
Rørtransport	6 545	1 336	466	716	402
Bergverksdrift	349	406	453	387	385
Industri	9 311	11 975	16 224	19 698	17 795
Skjermet industri	2 709	2 946	3 350	3 969	3 714
Utekonkurrerende industri	2 492	3 968	6 505	8 999	8 256
Hjemmekonkurrerende industri	4 110	5 061	6 369	6 730	5 826
Elektrisitetsforsyning	7 665	7 541	8 259	9 009	9 451
Bygge- og anleggsvirksomhet	1 484	2 370	2 779	2 849	2 645
Varehandel	4 283	5 565	7 066	7 074	5 070
Utenriks sjøfart og oljeboring	3 882	-1 197	-4 166	-1 586	12 180
Utenriks sjøfart	2 983	-2 373	-6 115	-2 476	12 524
Oljeboring	899	1 176	1 949	890	-344
Samferdsel	8 662	9 091	12 667	10 419	8 627
Boligtjenester	19 631	21 299	25 215	29 373	29 839
Annen næringsvirksomhet	9 499	12 528	17 168	20 055	20 955
Hotell- og restaurantdrift	181	227	249	248	188
Finansiell tjenesteyting	2 840	3 562	3 767	4 694	4 831
Tjenesteyting ellers 1)	6 478	8 739	13 152	15 113	15 937
Offentlig forvaltningsvirksomhet	12 858	13 288	16 458	20 086	22 022
Statlig forvaltningsvirksomhet	4 764	5 183	5 704	6 709	7 955
Undervisning	548	515	561	756	818
Helsetjenester og sosiale tjenester	71	74	106	122	125
Annen tjenesteproduksjon	4 145	4 594	5 037	5 831	7 013
Kommunal forvaltningsvirksomhet ...	8 094	8 105	10 754	13 377	14 066
Undervisning	1 683	1 618	1 855	2 358	2 277
Helsetjenester og sosiale tjenester	2 166	2 163	2 710	3 690	3 803
Annen tjenesteproduksjon	4 245	4 324	6 189	7 329	7 986
Fastlands-Norge	79 101	90 198	113 545	126 906	125 810
Skjermede næringer	70 658	79 018	97 396	106 795	106 421
Utekonkurrerende næringer	2 841	4 374	6 958	9 386	8 640
Hjemmekonkurrerende næringer	5 602	6 806	9 191	10 725	10 749

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Inklusive forretningsmessig tjenesteyting og forretningsbygg.

TABELL A14. UTENRIKSREGNSKAP. MILL.KR. 1)

	1984	1985	1986	1987*	1988*
Varer og tjenester					
Eksport	214 078	235 563	194 664	200 092	213 117
Varer	156 822	173 254	136 000	145 182	152 130
Råolje og naturgass	78 328	85 380	53 077	53 620	48 514
Skip, nybygde	926	1 057	881	1 106	2 214
Skip, eldre	4 888	10 039	10 211	8 690	3 023
Oljeplattformer og moduler, nybygde 2)	-	77	72	44	27
Oljeplattformer, eldre	497	237	308	294	467
Direkte eksport ved oljevirksomhet 3)	1 796	357	260	206	163
Andre varer	70 386	76 106	71 192	81 223	97 724
Tjenester	57 256	62 309	58 663	54 910	60 987
Brutto frakter ved skipsfart	34 138	36 215	31 927	27 034	31 766
Brutto inntekter ved oljeboring	1 739	1 984	763	272	124
Direkte eksport ved annen oljevirksomhet	580	825	977	994	1 128
Eksport av rørtjenester	2 845	3 199	3 050	3 201	2 340
Reisetrafikk 4)	5 388	6 493	7 836	8 502	9 411
Utlendinger i Norge, ellers	440	490	537	611	565
Andre tjenester	12 126	13 104	13 573	14 296	15 652
Import	172 852	194 602	213 044	211 949	217 454
Varer	116 542	133 927	153 072	151 516	154 360
Skip, nybygde	4 117	3 110	1 295	1 529	1 380
Skip, eldre	908	696	427	2 744	12 986
Oljeplattformer og moduler, nybygde 2)	550	1 445	2 905	1 840	809
Oljeplattformer, eldre	-	-	-	-	-
Direkte import ved oljevirksomhet	3 197	1 164	2 513	1 667	786
Andre varer	107 770	127 512	145 932	143 735	138 400
Tjenester	56 311	60 675	59 971	60 433	63 094
Brutto utgifter ved skipsfart 5)	23 262	25 937	23 059	20 597	21 407
Brutto utgifter ved oljeboring	609	643	323	183	269
Direkte import ved annen oljevirksomhet	6 506	3 793	2 007	2 691	2 713
Reisetrafikk 4)	12 143	14 812	18 582	20 713	22 199
Nordmenn i utlandet, ellers	1 030	1 107	1 034	801	861
Andre tjenester	12 761	14 384	14 967	15 446	15 646
Eksportoverskudd	41 225	40 961	-18 380	-11 857	-4 337

1) Uoverensstemmelser i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) For 1984 er moduler inkludert i andre varer. 3) Korreksjonspost for delte olje- og gassfelt. 4) Medregnet grensehandel. 5) Medregnet ombygginger og ekstraordinære reparasjoner.

TABELL A14. UTENRIKSREGNSKAP. MILL.KR. 1) (forts.)

	1984	1985	1986	1987*	1988*
Renter og stønader					
Fra utlandet	14 859	19 642	21 756	22 301	23 476
Renter	12 206	16 784	18 729	18 621	19 361
Aksjeutbytte mv.	1 303	1 443	1 719	2 166	2 339
Stønader	1 350	1 415	1 307	1 515	1 776
Til utlandet	32 157	33 922	36 819	38 089	42 984
Renter	20 663	21 056	22 863	23 987	29 496
Aksjeutbytte mv.	5 988	6 677	6 677	6 059	5 301
Stønader	5 506	6 189	7 278	8 043	8 187
Rente- og stønadsoverskudd	-17 297	-14 280	-15 063	-15 788	-19 509
Overskudd på driftsregnskapet	23 929	26 682	-33 443	-27 644	-23 846
Memo:					
Overskudd på driftsregnskapet utenom eksport av eldre skip og import av nybygde og eldre skip	24 066	20 449	-41 932	-32 062	-12 502
Netto endring i reserver og lånegjeld ikke forårsaket av transaksjoner mv.	-10 561	7 073	3 721	16 087	-2 912
Nedgang i Norges nettogjeld til utlandet	13 368	33 755	-29 721	-11 558	-26 758
Kapitalregnskap					
Netto inngang, langsiktige kapitaltransaksjoner	18	-12 500	22 434	3 016	34 320
Netto inngang, kjente kortsiktige kapitaltransaksjoner	-20 806	-3 882	23 202	34 950	861
Netto inngang, andre kortsiktige kapitaltransaksjoner og statistiske feil	-3 141	-10 300	-12 193	-10 322	-11 335
Netto kapitaltransaksjoner i alt	-23 929	-26 682	33 443	27 644	23 846
Netto endringer i fordringer og gjeld forårsaket av valutakursendringer mv.	10 561	-7 073	-3 721	-16 087	2 912
Oppgang i Norges nettogjeld til utlandet	-13 368	-33 755	29 722	11 558	26 758

1) Uoverensstemmelser i tabellene skyldes maskinell avrunding.

TABELL A15. DISPONIBEL INNTEKT OG SPARING FOR NORGE. MILL.KR. 1)

	1984	1985	1986	1987*	1988*
Bruttonasjonalprodukt ..	452 512	500 200	513 718	562 938	594 602
-renter, aksjeutbytte m.v. til utlandet, netto	13 141	9 480	9 092	9 263	13 100
Bruttonasjonalinntekt ..	439 371	490 719	504 626	553 675	581 503
-kapitalslit	62 512	66 511	72 561	82 444	92 300
Nasjonalinntekt	376 859	424 207	432 065	471 232	489 203
stønader til utlandet, netto	4 158	4 762	5 971	6 529	6 412
Disponibel inntekt for Norge	372 701	419 445	426 094	464 703	482 791
-konsum i alt	295 020	338 092	380 489	413 713	431 387
Sparing	77 681	81 353	45 606	50 990	51 404

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

TABELL A16. FAKTORINNTEKT ETTER NÆRING. MILL.KR. 1)

	1984	1985	1986	1987*	1988*
Faktorinntekt	337 509	369 587	370 804	404 952	428 957
Næringsvirksomhet	294 482	320 845	320 029	349 257	366 373
Primærnæringer	15 587	15 944	16 505	18 683	18 558
Jordbruk	10 605	10 392	10 198	11 684	11 186
Skogbruk	2 446	2 454	2 788	3 182	3 674
Fiske og fangst	2 536	3 098	3 519	3 817	3 698
Utvinning og rørtransport av råolje og naturgass	60 235	65 069	30 397	28 251	18 188
Olje- og gassutvinning	59 720	64 305	27 066	24 755	15 561
Rørtransport	515	764	3 331	3 496	2 627
Bergverksdrift	1 531	1 381	1 662	1 649	1 750
Industri	59 522	64 439	69 704	76 362	85 905
Skjermet industri	14 433	16 224	18 329	20 243	22 488
Utekonkurrerende industri	14 034	12 217	11 252	12 900	19 672
Hjemmekonkurrerende industri	31 055	35 998	40 123	43 219	43 744
Elektrisitetsforsyning	10 282	10 804	11 429	12 385	14 654
Bygge- og anleggsvirksomhet	19 127	21 139	25 374	32 534	33 610
Varehandel	35 240	37 305	41 649	43 988	44 044
Utenriks sjøfart og oljeboring	4 267	5 156	5 689	2 870	4 753
Utenriks sjøfart	1 768	3 074	4 947	2 803	4 149
Oljeboring	2 499	2 082	742	67	604
Samferdsel	19 081	19 695	22 444	24 208	27 682
Boligtjenester	10 995	12 118	13 058	14 131	16 392
Annen næringsvirksomhet	58 615	67 795	82 118	94 195	100 837
Hotell- og restaurantdrift	5 675	6 457	7 709	8 730	9 408
Finansiell tjenesteyting	16 260	17 986	24 287	29 691	30 558
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	15 755	19 541	22 272	25 008	27 451
Tjenesteyting ellers	20 925	23 811	27 850	30 766	33 421
Offentlig forvaltningsvirksomhet	58 470	64 173	71 054	80 722	86 850
Statlig forvaltningsvirksomhet	18 881	20 184	22 243	24 780	26 353
Forsvar	5 380	5 751	6 255	6 923	7 361
Undervisning	3 357	3 658	4 172	4 634	4 972
Helsetjenester og sosiale tjenester	1 298	1 201	1 312	1 505	1 565
Annen tjenesteproduksjon	8 846	9 574	10 504	11 718	12 455
Kommunal forvaltninngsvirksomhet	39 589	43 989	48 811	55 942	60 496
Undervisning	12 829	14 233	15 615	17 550	18 884
Helsetjenester og sosiale tjenester	19 101	21 355	24 043	28 057	30 452
Annen tjenesteproduksjon	7 659	8 401	9 153	10 335	11 161
Korreksjonsposter 2)	-15 443	-15 431	-20 279	-25 026	-24 265
Fastlands-Norge	273 007	299 362	334 718	373 833	406 016
Skjermede næringer	221 405	244 214	275 374	309 065	333 478
Utekonkurrerende næringer	15 565	13 598	12 914	14 549	21 423
Hjemmekonkurrerende næringer	36 037	41 550	46 430	50 217	51 115

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding. 2) Korreksjon frie banktjenester.

TABELL B1: OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Produksjon av råolje i millioner tonn og naturgass i milliarder standard kubikkmeter. Tallene for årene viser gjennomsnittlig månedsproduksjon.

	1984	1985	1986	1987	1988	1988/1989 Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mar
Råolje	2.9	3.2	3.5	4.1	4.7	5.1	5.0	5.3	6.0	5.1	6.4
Naturgass	2.3	2.2	2.3	2.4	2.5	2.4	2.8	2.9	3.1	2.7	2.9

TABELL B2: PRODUKSJONSINDEKS ETTER NÆRING OG ANVENDELSE

Sesongjusterte indekser. 1980=100.
Årsindeksene er et gjennomsnitt av månedsindeksene for året.

	1984	1985	1986	1987	1988	1988/1989 Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Produksjon etter næring:											
Bergv.dr., industri og kraftf. 1)	105	107	108	110	111	111	110	112	109	110	117
Bergverksdrift 1)	111	115	124	116	111	99	103	110	118	119	110
Industri	102	105	107	108	107	107	106	109	110	108	110
Kraftforsyning	121	118	111	119	125	135	129	127	107	121	153
Produksjon etter anvendelse:											
Eksport 1)	117	118	119	123	125	124	125	128	127	127	128
Konsum	102	104	104	106	107	109	107	109	106	105	109
Investering 2)	162	174	175	175	166	168	156	167	173	168	172
Vareinnsats i bygg og anlegg	100	104	109	110	105	101	98	104	105	99	104
Vareinnsats ellers	93	94	94	96	97	98	96	99	97	97	102

1)Utenom utvinning av olje og naturgass.
2)Se merknad etter tabell 17.

TABELL B3: INDUSTRIPRODUKSJON - PRODUKSJONSINDEKSEN

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt 1).

	1986	1987	1988	1988/1989 Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Industri ialt	1.6	1.7	-1.1	-2.8	-2.9	-2.2	-2.2	-1.6	-3.5
Næringsmidler, drikkev. og tobakk	1.7	1.3	-1.7	-5.8	-5.8	-3.9	-5.8	-6.2	-8.2
Tekstilvarer, bekledn.v., lær mv.	-1.0	-7.4	-15.2	-16.6	-17.9	-17.9	-21.2	-20.9	-21.7
Trevarer	2.1	-1.7	-4.4	-6.0	-6.3	-6.7	-5.2	-5.4	-8.7
Treforedling	-1.3	-1.0	0.8	3.3	6.1	8.9	5.4	7.5	4.7
Grafisk produksjon og forlagsv.	2.7	2.0	1.2	1.6	0.8	-0.5	-0.3	0.9	0.6
Kjemiske prod., mineraloljep. mv.	-0.4	5.2	-1.1	-6.6	-9.2	-8.8	-5.7	-3.6	-4.2
Mineralske produkter	9.6	3.0	-5.7	-10.4	-9.8	-7.6	-8.7	-9.4	-12.5
Jern, stål og ferrolegeringer	-5.7	-4.7	6.2	4.7	7.1	6.7	3.2	2.4	1.7
Ikke-jernholdige metaller	1.8	11.7	9.4	11.4	10.2	9.1	9.2	6.5	5.4
Metallvarer	3.7	0.0	-3.2	-4.0	-4.4	-2.6	-3.1	-2.2	-5.9
Maskiner	3.0	1.0	-5.3	-4.7	-3.5	-3.3	-2.7	-0.9	-1.2
Elektriske apparater og materiell	5.8	6.3	2.8	0.9	1.4	2.8	2.5	1.8	-3.2
Transportmidler	-2.0	-2.8	-2.9	-2.8	-2.4	-2.0	-3.3	-0.8	-2.0
Tekn. og vitensk. instr. mv.	4.7	-1.0	-1.6	-6.5	-4.6	-2.1	-2.1	-0.6	-2.5
Industriproduksjon ellers	6.2	-7.5	-2.8	-5.7	-4.9	-1.9	-1.6	-4.2	-14.4

1)Tallene i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av produksjonen for den aktuelle måneden, måneden for og måneden etter.

TABELL B4: ORDRETILGANG - INDUSTRI
Ordretilgang til utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Sesongjusterte verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1985	1986	1987	1988	1986	1987				1988			
					4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:													
Ordretilgang i alt	233	210	221	227	190	228	211	209	235	238	219	218	233
For eksport	239	219	240	251	221	251	241	219	247	268	220	229	286
Fra hjemmemarkedet	225	199	196	194	174	181	172	179	251	178	217	184	196
Produksjon av metaller:													
Ordretilgang i alt	231	220	252	350	223	225	237	265	282	301	333	338	427
For eksport	246	227	274	380	238	240	257	291	307	328	359	365	466
Fra hjemmemarkedet	181	193	181	250	166	176	172	188	186	205	249	254	290
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Ordretilgang i alt	200	203	216	220	211	207	213	236	209	218	217	215	228
For eksport	231	224	263	283	226	257	247	290	258	263	301	250	320
Fra hjemmemarkedet	188	195	197	194	210	181	206	205	195	195	190	193	198

TABELL B5: ORDRERESERVER - INDUSTRI
Ordrereserver i utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1985	1986	1987	1988	1986	1987				1988			
					4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Produksjon av kjemiske råvarer:													
Ordrereserver i alt	258	228	207	189	229	231	196	176	225	207	177	157	214
For eksport	247	186	177	183	201	196	154	130	227	200	158	134	238
Fra hjemmemarkedet	272	282	245	197	265	274	249	233	223	215	201	186	185
Produksjon av metaller:													
Ordrereserver i alt	132	116	137	212	107	127	120	144	156	184	188	206	269
For eksport	151	127	164	251	123	149	143	174	191	228	221	238	316
Fra hjemmemarkedet	81	85	65	109	66	70	60	65	64	68	103	121	144
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Ordrereserver i alt	222	249	257	255	247	259	259	260	248	252	270	251	246
For eksport	260	305	335	363	307	335	322	344	337	367	359	363	366
Fra hjemmemarkedet	205	225	224	209	222	227	233	225	209	203	233	204	195

TABELL B6: LAGERBEHOLDNING

Lagerbeholdning i industri og engroshandel. Volumindekser. 1982=100.

	1985	1986	1987	1988	1986	1987				1988			
					4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Industri og engroshandel:													
Lager i alt:	86	86	83	77	87	86	83	82	80	79	79	76	74
Norskproduserte varer:													
For innenlandsk bruk	94	95	96	90	99	98	93	96	95	93	91	90	87
For eksport	73	67	64	57	66	65	65	63	61	59	55	56	56
Importerte varer:													
Lager i alt	86	89	81	75	88	86	85	77	75	76	81	72	70
Industri:													
Lager i alt	81	80	77	72	80	80	79	75	75	74	75	69	70
Lager av egne produkter	82	79	78	72	78	81	80	76	75	76	75	67	69
Lager av råstoffer	80	84	77	72	87	78	78	73	77	70	77	71	71
Lager etter vare:													
Jern og stål	84	79	71	66	77	77	71	68	68	66	68	66	64
Andre uedle metaller	62	60	54	43	62	59	62	50	44	39	47	41	45
Tre- og treforedl.prod.	79	75	74	83	68	77	75	72	72	82	92	81	77

TABELL B7: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN

Tallet på arbeidssøkere uten arbeidsinntekt og tallet på sysselsatte.
1000 personer. 2)

	1985	1986	1987	1988	1987				1988				1989
					1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv
Arbeidssøkere uten arbeidsinntekt:													
Kvinner	28	24	25	33	24	22	29	23	27	28	38	40	47
Menn	26	18	21	36	28	17	19	19	27	37	37	44	61
Totalt	54	42	45	70	52	39	48	42	54	65	75	84	108
Tallet på sysselsatte 1)	2021	2086	2126	2109	2113	2140	2117	2133	2126	2126	2093	2079	2050

1)F.o.m. 1986 inkluderes også familiemedarbeidere med ukentlig arbeidstid under 10 timer.
2)Omlegging av AKU f.o.m. 2.kvartal 1988.

TABELL B8: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKONTORENES REGISTRERINGER

Tallet på registrerte arbeidsløse og ledige plasser. Arbeidsløshetsprosenten.

		1986	1987	1988	1988/1989				
					Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.
Sesongjusterte tall:										
Registrerte arbeidsløse	1000 pers.	36.2	32.4	49.3	65.0	68.5	79.2	80.3	76.3	80.3
Ujusterte tall:										
Registrerte arbeidsløse	1000 pers.	36.2	32.4	49.3	62.2	69.7	86.6	85.8	79.0	79.7
Herav: Permitterte	1000 pers.	3.5	4.6	9.4	12.6	16.9	22.5	22.9	19.4	18.3
Ledige plasser	1000 pers.	10.5	12.4	8.7	5.2	3.6	5.4	7.6	8.3	11.3
Arbeidsløshetsprosenten 1)		1.8	1.5	2.3	2.9	3.2	4.0	3.9	3.6	3.7
Arb.løse/led.plasser		3.5	2.7	7.0	12.0	19.5	15.9	11.3	9.5	7.0

1)Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken ifølge AKU.

TABELL B9: INDUSTRIINVESTERINGER I VERDI - INVESTERINGSUNDERSØKELSEN

Antatte og utførte industriinvesteringer. Mill.kr. Sesongjustert.
Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1986	1987	1988	1987			1988				1989
				2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv
Utførte	3352	4048	3621	3456	3983	5094	3683	3812	3552	3437	..
Antatte	3439	4080	3765	3876	3359	5222	3673	3680	3716	3990	3369

TABELL B10: BOLIGBYGGING

Antall boliger i 1000. Sesongjustert. 1). Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1986	1987	1988	1988/1989					
				Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Boliger satt igang	2.4	2.4	2.3	2.1	2.4	2.4	2.6	2.7	2.4
Boliger under arbeid	30.0	31.8	32.1	30.8	30.5	30.4	30.1	30.6	30.6
Boliger fullført	2.2	2.4	2.5	2.7	3.0	2.6	2.5	2.3	2.5

1) Seriene er sesongjustert uavhengig av hverandre.

TABELL B11: DETALJOMSETNINGSVOLUM

Sesongjustert indeks. 1985=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1984	1985	1986	1987	1988	1988					
						Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Des.
Omsetning ialt	90	100	105	99	91	90	95	89	81	87	84

TABELL B12: DETALJOMSETNINGSVOLUM MV.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt. 1)

	1985	1986	1987	1988					
				Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.
Omsetning ialt	10.5	5.5	-5.5	-10.4	-8.3	-8.9	-9.8	-11.5	-12.0
Detaljomsetning etter næring:									
Nærings- og nytelsesmidler	0.2	0.7	-2.6	-2.7	-2.2	-2.6	-3.3	-3.5	-5.4
Bekledning og tekstilvarer	5.9	2.7	-12.1	-12.7	-10.3	-12.3	-12.5	-14.8	-15.2
Møbler og innbo	6.9	8.9	-5.0	-10.9	-7.2	-5.8	-7.6	-9.4	-9.0
Jern, farge, glass, stent. og sport	1.9	1.0	2.6	1.5	1.9	1.7	-2.0	-4.5	-6.2
Ur, opt., musikk, gull og sølv	1.5	7.4	-9.5	6.7	8.4	4.5	1.3	-2.8	-6.1
Motorkjøretøyer og bensin	31.3	12.7	-8.8	-21.1	-18.1	-19.0	-19.9	-22.4	-23.4
Reg. nye personbiler	49.5	6.6	-32.5	-41.9	-40.8	-42.8	-44.4	-46.9	-50.8

1)Tallet i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av omsetningsvolumet for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

TABELL B13: TIMEFORTJENESTE

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og i bygge- og anleggsvirksomhet.
Kroner.

	1986	1987	1988	1987				1988			
				1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv
Industri, kvinner	58.4	67.8	72.0	65.6	67.1	68.4	70.1	70.6	72.0	72.3	73.0
Industri, menn	69.7	81.0	85.4	78.3	80.9	81.5	83.3	84.0	86.2	85.6	85.8
Bygge- og anl., menn	79.5	94.8	100.0	89.0	94.0	97.2	98.8	98.9	101.1	99.0	101.0

TABELL B14: KONSUMPRISINDEKSEN.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme måned ett år tidligere.

	1986	1987	1988	1988/1989					
				Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Ialt	7.2	8.7	6.7	6.4	6.2	5.6	5.2	4.9	4.3
Varer og tjenester etter konsumgruppe:									
Matvarer ialt	9.2	7.6	6.3	5.9	5.1	4.8	3.3	3.0	1.9
Drikkevarer og tobakk	9.2	10.5	6.8	7.7	7.6	3.3	5.3	5.2	5.5
Klær og skotøy	8.9	8.9	5.8	5.2	4.7	3.8	4.2	4.2	2.6
Bolig, lys og brensel	4.8	7.4	8.3	8.2	7.8	7.8	6.5	6.6	5.8
Møbler og husholdningsartikler	7.4	8.4	5.9	5.5	5.3	5.1	4.8	4.8	4.0
Helsepleie	7.2	5.5	3.6	4.1	4.2	4.0	4.1	4.2	4.4
Reiser og transport	6.0	11.4	6.7	6.5	6.6	6.2	5.7	5.2	5.1
Fritidssysler og utdanning	7.0	8.1	6.4	5.3	5.1	4.6	4.9	4.3	4.2
Andre varer og tjenester	8.1	8.2	6.2	6.0	5.9	5.7	5.1	4.9	4.7
Varer og tjenester etter leveringssektor:									
Jordbruksvarer	10.0	9.1	6.0	4.5	3.6	3.3	1.7	1.2	0.5
Andre norskproduserte konsumvarer	4.4	8.5	6.9	6.5	6.2	5.8	4.7	4.8	4.1
Importerte konsumvarer	10.0	9.2	5.6	5.1	4.9	4.1	3.8	3.4	3.0
Husleie	4.8	6.0	7.9	8.5	8.5	8.6	8.6	8.6	7.5
Andre tjenester	8.3	9.4	7.1	7.2	7.1	6.6	7.1	6.4	6.0

TABELL B15: ENGROSPRISER.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode ett år tidligere.

	1986	1987	1988	1988/1989					
				Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Ialt	2.8	6.0	5.3	5.5	5.6	5.8	5.2	5.4	6.1
Matvarer og levende dyr	9.5	4.2	3.7	3.8	3.3	2.9	1.7	2.4	2.8
Drikkevarer og tobakk	8.3	9.9	5.3	5.4	5.5	3.1	4.5	4.3	4.2
Råvarer, ikke spis., u. brenselst.	-0.5	4.8	12.9	16.1	16.3	16.5	14.3	14.8	16.7
Brenselstoffer, -olje og el.kraft	-10.6	6.9	1.9	0.3	-0.1	2.7	3.6	5.5	8.2
Dyre- og plantefett, voks	-14.6	-0.7	10.2	14.0	10.8	11.2	6.2	6.3	5.6
Kjemikalier	2.2	4.6	7.7	9.8	11.1	10.8	9.6	10.3	9.1
Bearbeidde varer etter materiale	4.1	6.5	6.8	7.5	7.9	7.6	7.3	6.7	6.6
Maskiner og transportmidler	7.6	6.8	4.7	4.5	5.0	4.7	4.1	3.3	3.7
Forskjellige ferdigvarer	6.0	7.5	6.5	6.3	6.2	6.4	4.9	4.3	4.1

TABELL B16: UTENRIKSHANDELEN - VERDITALL

Verditall for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. Milliarder kroner. Sesongjustert. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1984	1985	1986	1987	1988	1988/1989					
						Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mar
Eksport 1)	5.8	6.2	5.8	6.5	7.9	8.1	8.3	7.9	8.3	8.3	8.5
Import 2)	9.0	10.7	12.2	12.0	11.6	11.3	11.2	10.9	10.8	11.3	10.8
Import 1)	8.6	10.4	12.0	11.8	11.5	11.3	11.2	10.9	10.8	11.2	..

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.
2)Uten skip og oljeplattformer.

TABELL B17: UTENRIKSHANDELEN - INDEKSER

Volum- og prisindekser for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. 3 måneders sentrert gjennomsnitt. 1980=100. Årsindeksene er gjennomsnitt av tall for enkeltmånedene.

	1982	1983	1984	1985	1986	1987					
						Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.
Sesongjusterte tall:											
Eksportvolum 1)	102	112	119	121	119	128	127	127	132	130	128
Importvolum 2)	105	103	118	134	152	139	142	145	148	150	145
Ujusterte tall:											
Eksportpriser 1)	110	114	126	133	127	132	133	135	135	136	135
Importpriser 2)	111	115	119	127	128	137	135	133	130	126	125

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.
2)Uten skip, oljeplattformer og råolje

MERKNAD TIL TABELL B2.
2) For tilbakegående år er produksjonsindeksen etter anvendelse avstemt mot de endelige, årlige nasjonalregnskapene, der verdien av skip og oljeplattformer først regnes som investert når skipet er ferdigbygd eller plattformen er slept ut på feltet. I byggeperioden regnes produksjonen som levert til lager av varer under arbeid og ikke investeringer, noe som vil gi store variasjoner i indeksen mellom de berørte årene.

KONJUKTURINDIKATORER FOR NORGE

OLJE- OG GASSPRODUKSJON
Råolje (mill.tonn) og naturgass (milliarder S m3 (kubikkmeter)).
Ujusterte tall

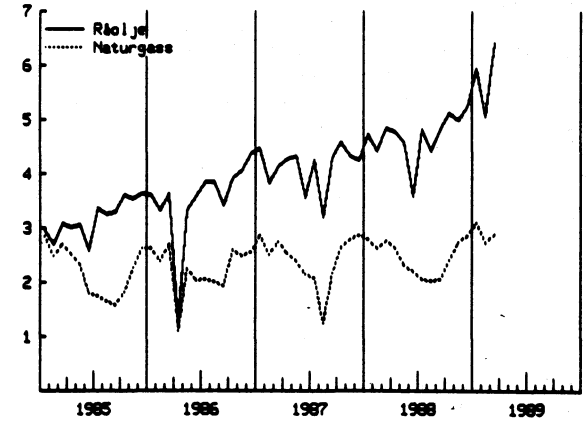

PRODUKSJONSINDEKS
Sesongjustert. 1980=100

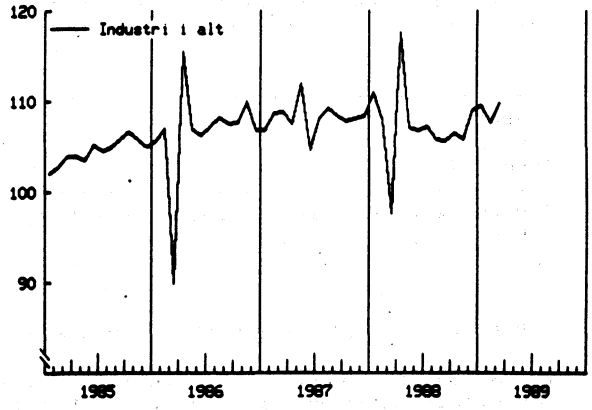

PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE
Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

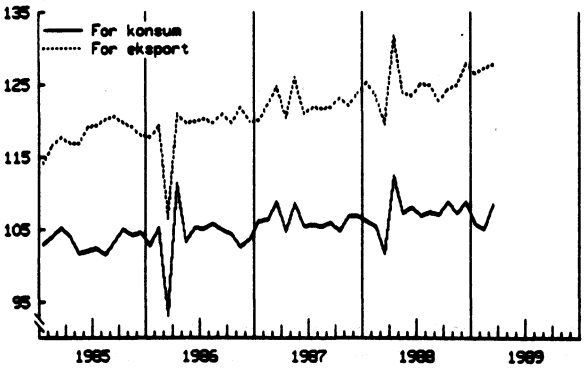

PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE
Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

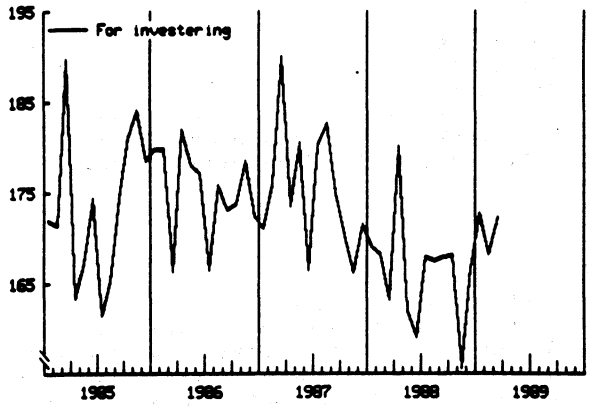

PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE
Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

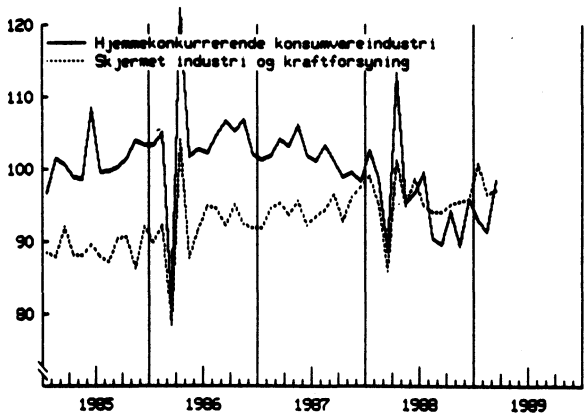

PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE
Bergverksdrift industri og kraftforsyning uten oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

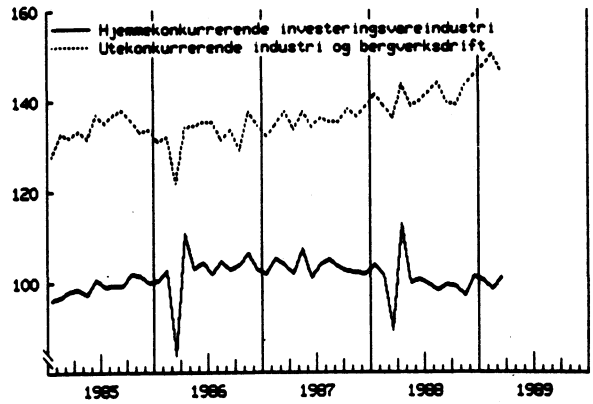

KONJUKTURINDIKATORER FOR NORGE

ORDRETILGANG
Metaller.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

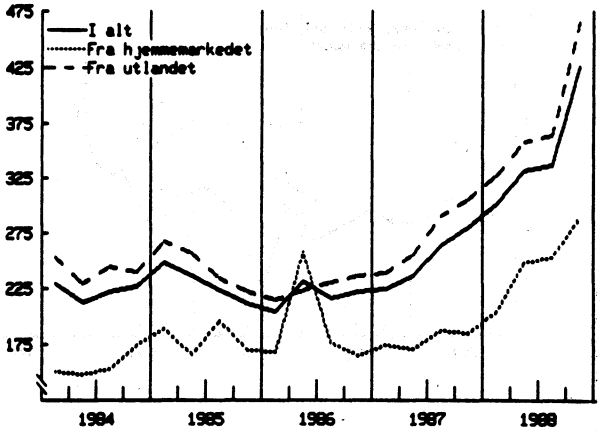

ORDRERESERVER
Metaller
Ujustert verdiindeks. 1976=100

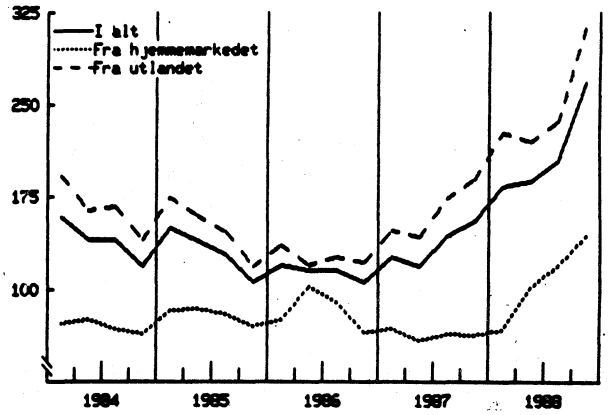

ORDRETILGANG
Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

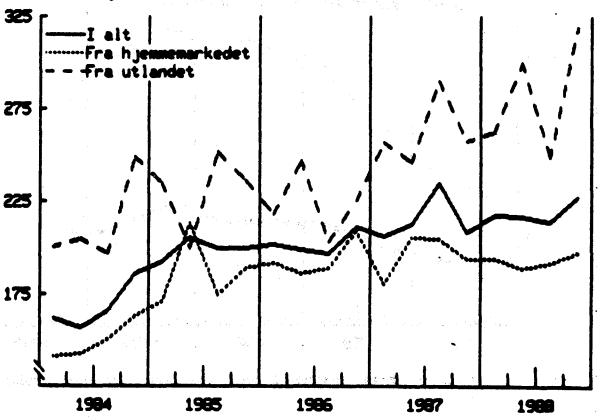

ORDRERESERVER
Verkstedprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Ujustert verdiindeks. 1976=100

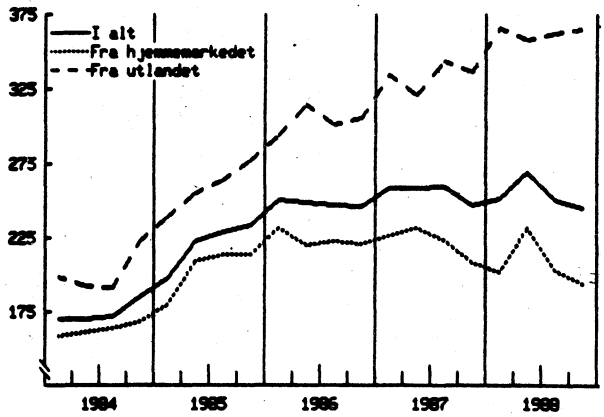

ORDRETILGANG
Tekstilvarer klær og skotøy og kjemiske råvarer.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

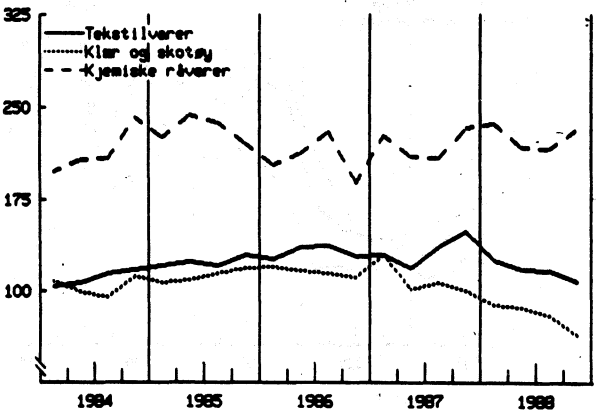

ORDRERESERVER
Tekstilvarer klær og skotøy og kjemiske råvarer
Ujustert verdiindeks. 1976=100

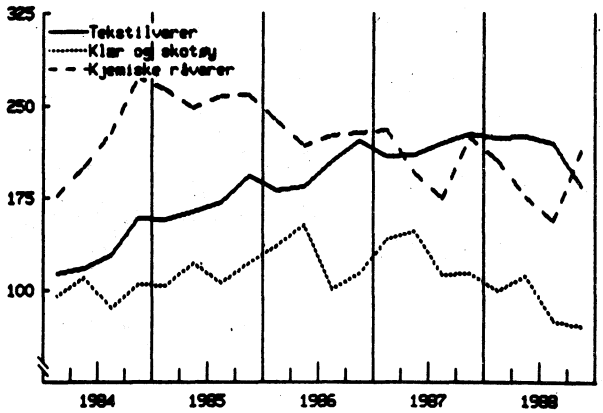

KONJUKTURINDIKATORER FOR NORGE

BYGG
Boliger satt i gang. Sesongjustert.

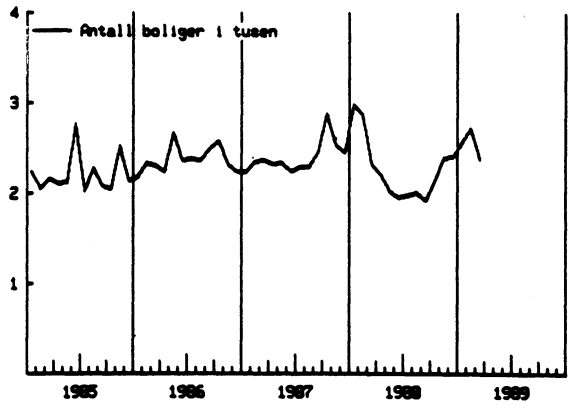

BOLIGLÅN NYE BOLIGER
Antall Husbanklån og PSV-tilvisninger i 1000.
Sesongjustert.

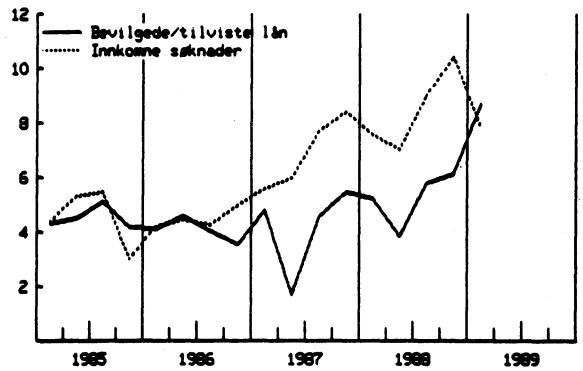

BYGG SATT I GANG
Bruksareal i 1000 kvm. Sesongjustert.

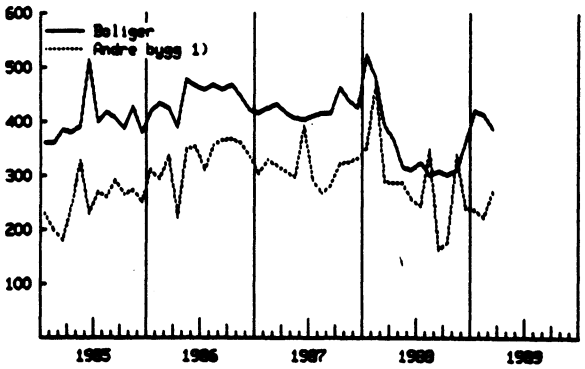

1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm. bruksareal.

BYGG UNDER ARBEID
Sesongjustert

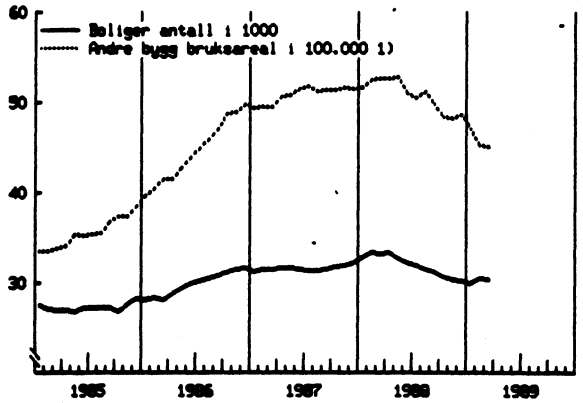

1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm. bruksareal.

ANLEGGSVIRKSOMHET
Ordretilgang. Verdiindeks 1. kv. 1985 = 100.

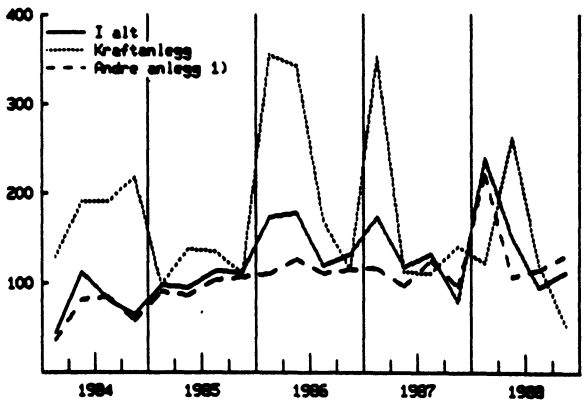

1) Sesongjustert.

ANLEGGSVIRKSOMHET
Ordrereserve. Verdiindeks 1. kv. 1985 = 100.

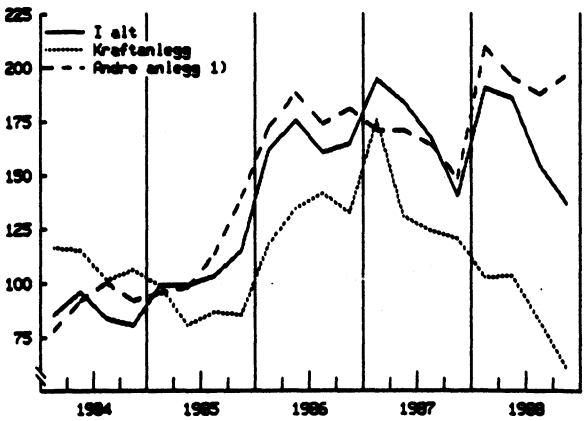

1) Sesongjustert.

KONJUKTURINDIKATORER FOR NORGE

ARBEIDSLEDIGE
Arbeidssøkere uten arbeidsinnt., reg. arbeidsløse ved arbeidskontorene og syssels. på arb.m.tiltak. Sesongjusterte tall i tusen.

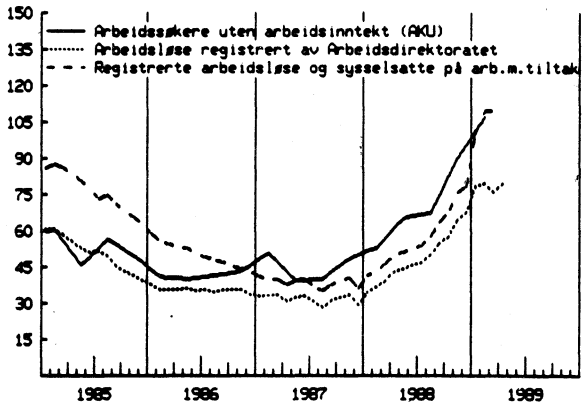

ARBEIDSSTYRKE, SYSSELSETTING OG UTFØRTE TIMEVERK I ALT IFØLGE ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN. 1) 1980=100. Sesongjustert.

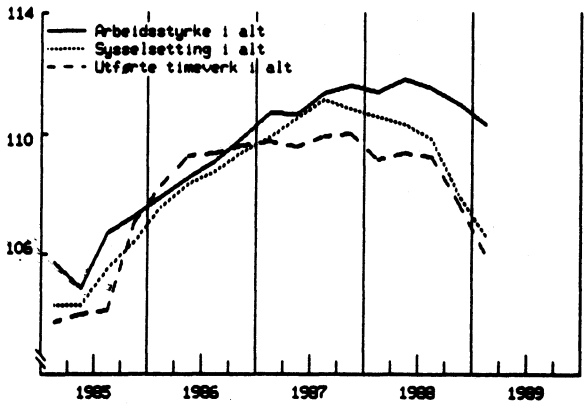

1) Justert for omlegging av AKU f.o.m. 2. kv. 1988.

ANTATTE OG UTFØRTE INVESTERINGER I INDUSTRIEN
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner pr. kvartal.

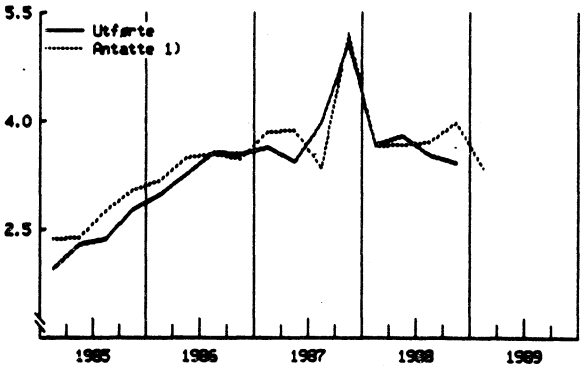

1) Anslag gitt i samme kvartal. Tallet for 4. kvartal 1987 inneholder korreksjoner for foregående kvartaler.

LAGER
Industri og engroshandel.
Sesongjustert volumindeks. 1982=100

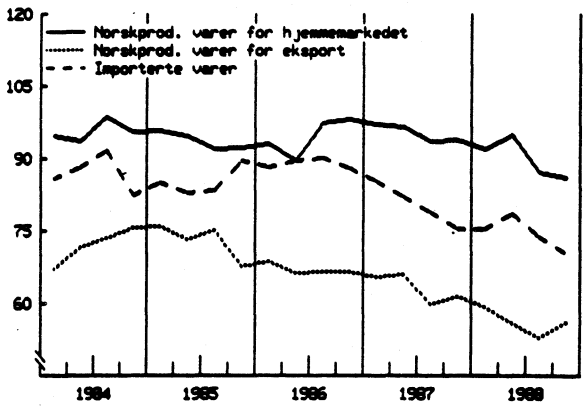

DETALJOMSETNING
Sesongjustert volumindeks. 1985=100

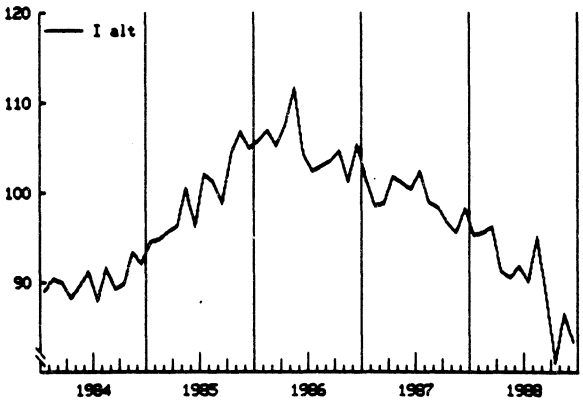

1) Publiseringen er innstilt f.o.m januar 1989.

REGISTRERTE NYE PERSONBILER
1000 stk. Sesongjustert.

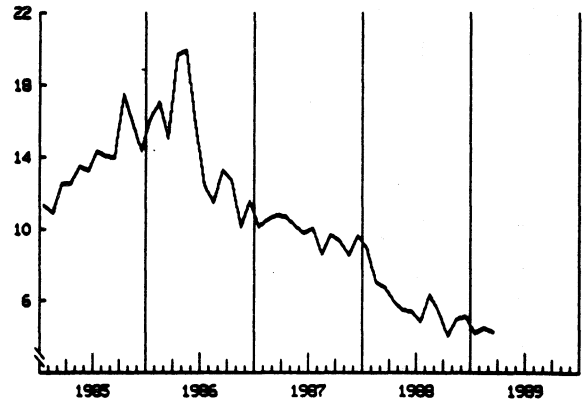

KONJUKTURINDIKATORER FOR NORGE

LØNNINGER
Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og bygge- og anleggsvirksomhet, prosentvis endring fra ett år tidligere.

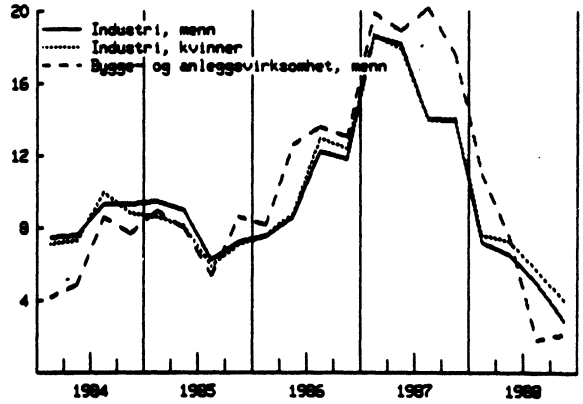

INNENLANDSKE PRISER
Prosent endring fra ett år tidligere.

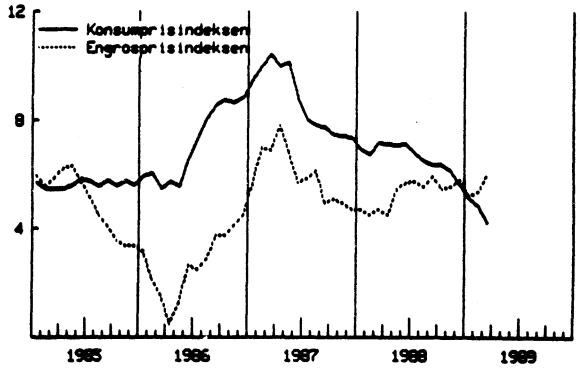

PRISSTIGNING FOR KONSUMVARER 1)
Prosent endring fra ett år tidligere.

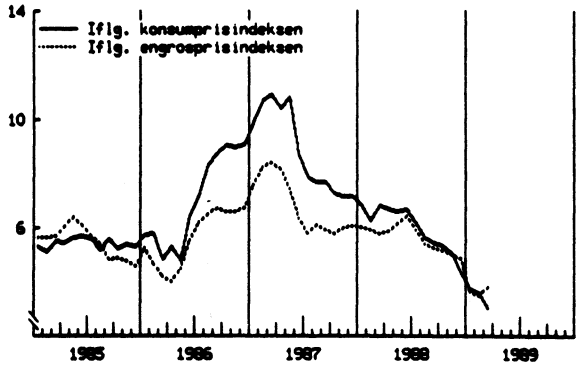

1) Konsumprisindeksen for varer omsatt gjennom detaljhandelen og engrosprisindeksen for varer levert til konsum.

UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER 1)
Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner.

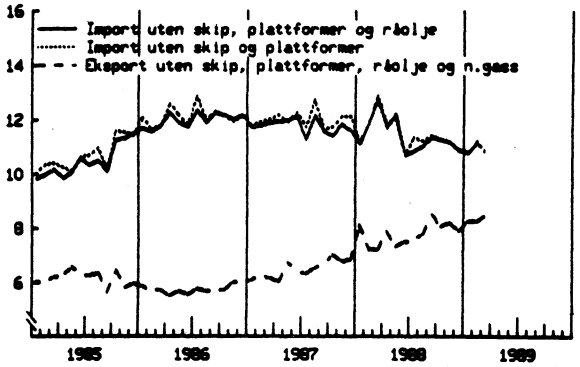

UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER 1)
Prisindekser (enhetspriser). 3 mnd. gj.snitt. 1980=100.

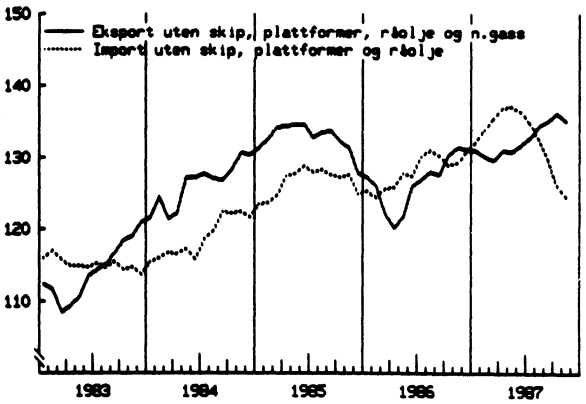

1) Tall er ikke publisert f.o.m. 1988.

UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER 1)
Sesongjustert volumindeks. 3 mnd. gj.snitt. 1980=100.

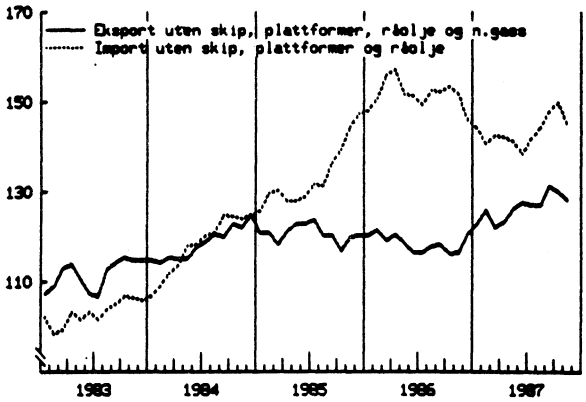

1) Tall er ikke publisert f.o.m. 1988.

TABELL C1: PRODUKSJON OG EKSPORT AV RÅOLJE [1] FRA NORSK SOKKEL. 1000 TONN [2].

	Produksjon								Eksport
	Total[3]	Ekofisk	Statfjord	Valhall	Ula	Gullfaks	Oseberg	Andre	Total
1980	24.451	21.531	2.839					81	23.197
1981	23.450	16.273	6.575					602	20.453
1982	24.515	14.150	9.441	67				857	20.666
1983	30.482	13.031	15.803	769				880	25.623
1984	34.682	11.172	18.610	2.419				2.481	30.064
1985	38.410	10.417	24.036	2.452				2.512	32.602
1986	42.424	8.658	29.402	2.254	734	34	241	1.128	35.376
1987	50.461	8.262	30.100	3.009	4.124	3.549	676	741	41.757
1988*	56.652	9.534	29.630	3.289	4.400	7.722	986	1.088	47.697
Januar-mars									
1988	14.045	2.205	7.820	824	1.156	1.613	245	182	11.273
1989	17.502	2.630	6.897	882	1.109	3.301	2.222	461	15.654
1987									
Januar	4.482	713	2.861	256	374	132	70	73	3.687
Februar	3.835	648	2.269	250	333	163	106	66	3.163
Mars	4.158	673	2.587	272	300	219	34	73	3.213
April	4.287	701	2.600	255	369	226	71	65	3.688
Mai	4.351	661	2.648	272	377	265	53	75	3.917
Juni	3.571	599	2.073	266	247	264	69	53	2.931
Juli	4.261	690	2.391	293	388	362	66	71	3.885
August	3.226	185	2.299	82	109	436	69	46	2.312
September	4.328	624	2.511	292	336	461	35	69	3.648
Oktober	4.606	715	2.667	302	396	456	-	70	4.084
November	4.339	649	2.579	288	364	353	34	72	3.563
Desember	4.272	630	2.708	274	332	187	69	72	3.666
1988*									
Januar	4.748	741	2.682	282	397	477	105	62	3.871
Februar	4.431	694	2.503	264	364	479	70	57	3.515
Mars	4.865	770	2.635	278	395	657	70	60	3.887
April	4.802	770	2.567	270	385	644	106	60	3.952
Mai	4.615	781	2.572	275	371	484	70	60	3.691
Juni	3.608	666	2.027	248	276	325	10	56	3.261
Juli	4.858	865	2.502	273	401	735	-	82	3.900
August	4.440	824	2.057	280	385	801	-	93	3.762
September	4.853	840	2.457	269	371	828	-	88	4.113
Oktober	5.148	857	2.568	279	366	937	-	141	4.474
November	5.011	850	2.436	276	379	911	-	159	4.614
Desember	5.272	874	2.624	295	310	444	555	170	4.657
1989									
Januar	5.969	922	2.475	303	399	1.090	620	160	5.591
Februar	5.094	829	1.753	275	320	961	804	152	4.658
Mars	6.439	879	2.669	304	390	1.250	798	149	5.405

[1] Inkluderer NGL og kondensat.

[2] Uoverensstemmelser i tabellen skyldes maskinell avrunding.

[3] Årstallene kan avvike noe fra summen av månedsoppgavene som bygger på foreløpige tall fra den månedlige produksjonsstatistikken.

TABELL C2: PRODUKSJON OG EKSPORT AV NATURGASS FRA NORSK SOKKEL. MILLIONER SM^3.[1]

	Produksjon								Eksport
	Total[2]	Ekofisk	Frigg	Statfjord	Heimdal	Gullfaks	Tommeliten	Andre	Total
1980	25.973	15.938	9.991	44					25.119
1981	26.162	14.760	11.312	86				4	25.197
1982	25.534	14.583	10.810	109				31	24.457
1983	25.831	13.690	11.797	234				110	24.528
1984	27.375	12.800	13.670	291				614	26.240
1985	26.668	11.653	13.691	827				496	25.429
1986	27.802	8.115	12.850	3.464	2.131	-	-	465	25.653
1987	29.689	8.471	12.104	4.333	3.641	225	-	859	27.942
1988	29.853	9.411	10.767	3.919	3.654	727	272	1103	27.858
Januar-mars									
1988	8.312	2.410	3.466	1.113	895	147	-	281	7.949
1989	8.679	2.593	3.215	985	946	322	312	306	7.737
1987									
Januar	2.892	822	1.340	332	320	-	-	78	2.790
Februar	2.536	669	1.199	298	295	-	-	81	2.445
Mars	2.785	735	1.325	320	322	3	-	80	2.696
April	2.556	697	1.101	353	315	6	-	79	2.401
Mai	2.427	720	1.016	270	327	6	-	88	2.368
Juni	2.177	727	761	300	306	6	-	76	2.089
Juli	2.119	700	650	330	317	22	-	100	1.923
August	1.262	216	715	151	115	37	-	29	1.126
September ..	2.207	575	859	336	312	45	-	94	2.078
Oktober	2.668	907	913	385	318	46	-	101	2.551
November ...	2.820	857	1.149	376	307	36	-	94	2.736
Desember ...	2.900	883	1.079	446	326	86	-	79	2.738
1988*									
Januar	2.861	781	1.175	437	324	49	-	95	2.643
Februar	2.657	786	1.109	357	276	39	-	91	2.607
Mars	2.795	843	1.182	319	295	59	-	95	2.699
April	2.647	760	1.146	300	299	51	-	91	2.538
Mai	2.342	736	883	304	285	41	-	93	2.197
Juni	2.218	710	798	302	302	31	-	75	2.052
Juli	2.088	743	571	296	322	66	-	90	2.012
August	2.060	777	546	265	306	72	-	94	1.967
September ..	2.090	767	573	280	292	87	-	91	1.910
Oktober	2.438	832	734	304	316	94	64	94	2.153
November ...	2.756	800	1.019	337	313	92	97	98	2.473
Desember ...	2.902	876	1.031	418	324	46	111	96	2.607
1989*									
Januar	3.015	916	1.094	361	328	109	99	105	2.741
Februar	2.746	878	1.012	271	297	90	104	94	2.472
Mars	2.919	799	1.109	353	320	122	109	107	2.524

[1] Uoverensstemmelser i tabellen skyldes maskinell avrunding.

[2] Årstallene kan avvike noe fra summen av månedsoppgavene som bygger på foreløpige tall fra den månedlige produksjonsstatistikken.

TABELL C3· LETEAKTIVITET PÅ NORSK SOKKEL.[1]

	Antall hull påbegynt			Boremeter	Borefartøydøgn			Gjennom-snitt vanndyp (m)	Gjennom-snitt totaldyp (m)
	Totalt	Undersøk-elseshull	Avgrens-ningshull		Totalt	Norske	Uten-landske		
1980	36	26	10	136683	3877			176	3115
1981	39	26	13	135054	4131			181	3235
1982	49	36	13	155299	4376			162	3314
1983	40	33	7	135801	3900			201	3155
1984	47	35	12	149034	4235	3803	432	213	3116
1985	50	30	20	143473	4037	3544	493	235	3208
1986	36	26	10	123771	3283	2937	346	236	3353
1987	36	25	11	109882	2468	2266	202	246	3349
1988	29	18	11	118717	2408	2047	361	202	3335
Januar-mars									
1988	3	2	1	20804	602	515	87		
1989	5	4	1	16369	524	434	90		
1987									
Januar	1	-	1	3402	115	115	-		
Februar	4	2	2	3837	123	123	-		
Mars	1	1	-	10182	167	167	-		
April	2	1	1	2904	150	150	-		
Mai	7	5	2	17260	214	214	-		
Juni	4	2	2	14719	262	240	22		
Juli	1	1	-	6440	276	245	31		
August	5	3	2	14332	244	213	31		
September ...	3	2	1	8822	204	173	31		
Oktober	5	4	1	16076	251	220	31		
November	1	1	-	7029	241	216	25		
Desember	2	2	-	4879	221	190	31		
1988									
Januar	-	-	-	6262	186	155	31		
Februar	2	1	1	7785	194	169	25		
Mars	1	1	-	6757	222	191	31		
April	5	5	-	7705	182	152	30		
Mai	1	-	1	10781	222	192	30		
Juni	3	1	2	9202	157	127	30		
Juli	3	2	1	10622	194	163	31		
August	-	-	-	3419	186	155	31		
September ...	6	3	3	21439	212	181	31		
Oktober	3	2	1	14604	247	216	31		
November	4	3	1	13502	205	176	29		
Desember	1	-	1	6639	201	170	31		
1989									
Januar	2	1	1	5745	174	143	31		
Februar ...	1	1	-	4249	149	121	28		
Mars	2	2	-	6375	201	170	31		

[1] Kilde: Oljedirektoratet.

TABELL C4: PÅLØPTE KOSTNADER TIL LETING ETTER OLJE OG GASS PÅ NORSK SOKKEL.[1]
MILLIONER KRONER.

	1986	1987				1988			
	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Letekostnader i alt	1395	760	1031	1404	1756	1055	879	952	1275
Undersøkelsesboringer .	737	493	623	673	977	562	606	570	842
Borefartøyer	255	165	170	222	273	196	176	162	234
Transportkostnader ..	59	55	48	80	120	74	81	51	110
Varer	131	115	113	127	234	94	101	105	159
Tekniske tjenester ..	291	158	291	244	349	198	247	251	340
Generelle undersøkelser	178	50	99	218	199	58	137	158	184
Feltevaluering og feltutvikling	289	117	176	335	414	264	-10	104	101
Administrasjon og andre kostnader	191	100	133	179	166	172	146	120	148

Tabellen dekker letefasen, dvs. kostnader som påløper etter at letetillatelse er gitt og fram til en eventuell utbygging er godkjent av myndighetene.

TABELL C5: PÅLØPTE INVESTERINGSKOSTNADER TIL FELTUTBYGGING PÅ NORSK SOKKEL.[1]
MILLIONER KRONER.

	1986	1987				1988			
	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.
Feltutbygging i alt	6186	4214	4078	5190	7540	3405	5047	4788	6415
Varer	3619	2642	2023	2268	3413	784	1918	2128	3225
Bærestruktur inkl. utrustning av skaft ...	822	550	463	645	895	244	701	509	637
Dekk/dekkramme	882	796	477	534	1903	358	418	523	1175
Moduler	1347	1013	721	729	295	-84	482	493	931
Andre varer	568	284	362	359	320	267	317	603	482
Tjenester	2220	1274	1892	2505	3683	2380	2876	2257	2834
Prosjektering og prosjekttjenester	599	261	412	570	730	427	835	813	1155
Maritime tjenester	428	166	490	881	1544	753	1011	619	627
Andre tjenester [2]	249	263	286	309	573	266	234	166	227
Egne arbeider [2]	945	584	703	745	836	934	795	658	825
Produksjonsboring	346	298	163	416	444	241	253	402	355

[1] Omfatter Ekofisk betongkappe, Gullfaks C, Oseberg A, B og C, Øst-Frigg, Tommeliten, Troll-Oseberg gassinjeksjon, Troll Øst, Sleipner Øst, Veslefrikk, Gyda, Snorre og Hod.
[2] Driftsforberedelseskostnader er inkludert.

TABELL C6: RÅOLJEPRISER PR. FAT.[1]

	Normpriser i US$			Offisielle salgspriser i US$			Spotpriser i US$				Eksportpris for verden[2]		Spotpris i Nkr
	Ekofisk	Statfjord	Brent-blend	Arabian light	Arabian heavy	Bonny light	Arabian light	Arabian heavy	Bonny light	Ekofisk	US$	Nkr	Ekofisk
1987													
Januar	17.50	17.20	17.55	..	..	..	..	..	18.50	18.40	17.14	122.89	131.92
Februar	18.25	17.95	18.30	17.52	16.27	18.92	..	..	17.45	17.20	17.19	120.50	120.57
Mars	17.15	16.85	17.20	17.52	16.27	18.92	..	..	17.95	17.85	17.35	120.24	123.70
April				17.52	16.27	18.92	..	..	18.35	18.40	17.44	118.07	124.57
Mai	18.45	18.30	18.50	17.52	16.27	18.92	..	..	18.85	18.65	17.63	117.24	124.02
Juni				17.52	16.27	18.92	..	..	18.95	18.80	17.66	118.50	126.15
Juli	19.25	19.00	..	17.52	16.27	18.92	..	..	19.85	19.80	17.56	118.53	133.65
August	19.80	19.60	19.90	17.52	16.27	18.92	..	..	19.05	18.95	17.80	120.86	128.67
September	18.25	18.10	..	17.52	16.27	18.92	..	..	18.55	18.35	17.48	115.89	121.66
Oktober	18.50	18.35	18.65	17.52	16.27	18.92	..	..	19.00	18.75	17.52	116.16	124.31
November	18.40	18.25	..	17.52	16.27	18.92	..	..	18.10	17.85	17.33	111.26	114.60
Desember	17.60	17.40	17.70	17.52	16.27	18.92	..	..	17.20	17.20	16.66	106.29	109.74
1988													
Januar	16.75	16.70	..	17.52	16.27	18.92	..	..	16.90	16.80	16.35	103.66	106.51
Februar	16.20	16.15	..	17.52	16.27	18.92	..	..	16.15	15.85	15.55	99.68	101.60
Mars	14.65	14.55	14.80	17.52	16.27	18.92	..	..	14.80	14.70	13.90	88.13	93.20
April	15.60	15.45	..	17.52	16.27	18.92	..	..	16.80	16.60	14.90	92.53	103.09
Mai	16.55	16.30	16.50	17.52	16.27	18.92	..	..	16.45	16.35	15.25	94.25	101.04
Juni	16.55	16.30	16.50	17.52	16.27	18.92	..	..	15.65	15.54	14.67	93.59	99.15
Juli	14.95	14.65	..	17.52	16.27	18.92	..	..	15.15	14.95	13.81	92.67	100.31
August	15.35	15.05	..	17.52	16.27	18.92	..	..	15.20	15.00	13.62	93.84	103.35
September	14.35	14.10	14.30	17.52	16.27	18.92	..	..	13.30	13.25	12.32	85.13	91.56
Oktober	12.75	12.55	12.70	17.52	16.27	18.92	..	..	12.55	12.45	11.04	74.52	84.04
November	12.75	12.55	12.70	17.52	16.27	18.92	..	..	13.30	13.10	11.12	73.06	86.07
Desember	14.05	13.90	14.00	17.52	16.27	18.92	..	..	15.55	15.25	13.07	85.09	99.28
1989													
Januar				17.52	16.27	18.92	..	..	17.40	17.05	15.04	100.17	113.55
Februar				17.52	16.27	18.92			17.10	16.60	15.29	102.75	111.55
Mars				17.52	16.27	18.92			18.95	18.60	16.75	113.73	126.29

[1] Kilder: Normpriser: Olje- og energidepartementet.
Offisielle salgspriser: IEA Oil Market Report.
Spotpriser: Petroleum Intelligence Weekly.
Eksportpris for verden: Oil and Gas Journal.
Valutakurser: Statistisk Månedshefte.

[2] Offisielle salgspriser veid sammen med eksportvolum.

NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL D1: BRUTTONASJONALPRODUKT

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987	1988 anslag	1989 prognose	1990 prognose
Danmark	2,0	3,5	3,7	3,3	-1,0	0	3/4	1 3/4
Frankrike	0,7	1,5	1,7	2,1	2,3	3 1/2	3	2 1/2
Italia	-0,2	2,8	2,9	2,9	3,1	3 3/4	3 1/2	2 3/4
Japan	3,2	5,1	4,9	2,4	4,3	5 3/4	4 1/2	3 3/4
USA	3,6	6,4	3,0	2,8	3,4	3 3/4	3	2 1/2
Storbritannia	3,4	3,0	3,6	3,2	4,3	4 1/4	3	2
Sverige	2,4	4,0	2,1	1,1	2,4	2 1/2	1 3/4	1 1/2
Forbundsrepublikken Tyskland	1,8	3,0	2,0	2,3	1,8	3 3/4	2 1/2	2 3/4
Norge	4,6	5,7	5,3	4,2	3,4	1,1	2 1/2	2 1/2

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL D2: PRIVAT KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987	1988 anslag	1989 prognose	1990 prognose
Danmark	2,0	2,8	5,5	3,8	-1,0	-1 1/2	3/4	1 3/4
Frankrike	1,0	1,1	2,4	3,4	2,4	2 1/2	2 1/2	2
Italia	-0,3	1,9	3,0	3,5	4,3	4	3 1/2	3
Japan	3,2	2,7	2,7	3,2	3,9	5	4 3/4	4 1/2
USA	4,7	4,7	4,6	4,3	2,7	2 3/4	3	2 1/4
Storbritannia	4,0	2,1	3,9	5,4	5,1	5 3/4	3 3/4	2 3/4
Sverige	-1,8	1,4	3,0	4,8	3,8	2 3/4	2	1 3/4
Forbundsrepublikken Tyskland	1,7	1,5	1,7	3,4	3,5	2 3/4	2	3 1/2
Norge	1,5	2,7	9,9	5,6	-0,8	-2,3	-1/2	0

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL D3: OFFENTLIG KONSUM

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987	1988 anslag	1989 prognose	1990 prognose
Danmark	-0,8	-1,0	2,4	1,4	1,6	1	0	1/2
Frankrike	1,4	1,1	3,2	2,6	3,0	2	1 3/4	1 3/4
Italia	2,4	2,4	3,5	3,1	3,4	2 1/4	2	1 3/4
Japan	2,9	2,8	1,7	6,5	-0,5	2 1/4	2 3/4	2 3/4
USA	1,1	4,0	7,3	4,0	2,6	1/4	2	2 1/4
Storbritannia	1,9	0,7	0	1,9	0,9	1/2	3/4	3/4
Sverige	0,8	2,4	2,1	1,2	1,3	1 1/4	1	1
Forbundsrepublikken Tyskland	0,2	2,5	2,1	2,5	1,6	1 3/4	3/4	1/4
Norge	4,6	2,4	3,3	2,2	4,5	0,1	1	2

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL D4: BRUTTOINVESTERINGER I FAST REALKAPITAL

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987	1988 anslag	1989 prognose	1990 prognose
Danmark	0,9	10,5	10,8	17,3	-9,0	-4 1/2	-2 3/4	1 3/4
Frankrike	-2,3	-1,3	1,1	2,9	3,4	6 1/2	5 1/4	4
Italia	-3,8	6,2	2,5	1,4	5,2	5 3/4	4 3/4	4
Japan	-0,3	4,9	5,8	6,0	10,3	12 1/2	5 3/4	4 3/4
USA[1]	8,2	16,1	5,5	0,0	2,0	5 3/4	3 3/4	3 1/2
Storbritannia	5,7	9,1	3,0	0,9	5,5	10 1/2	6 3/4	4
Sverige	1,6	5,1	6,0	-0,6	6,2	6 3/4	4 3/4	2
Forbundsrepublikken Tyskland	3,2	0,8	0	3,3	1,8	7	3 3/4	3 3/4
Norge	5,8	10,9	-13,9	23,9	-0,5	1,8	-5 1/4	0

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.
[1] Private bruttoinvesteringer.

TABELL D5: EKSPORT AV VARER OG TJENESTER

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987	1988 anslag	1989 prognose	1990 prognose
Danmark	3,7	3,4	4,1	0,7	4,9	3	3 1/2	4
Frankrike	4,4	7,2	2,1	-0,7	1,7	7 3/4	6 3/4	7
Italia	3,4	6,5	3,8	3,4	3,6	6 1/2	4 3/4	5
Japan	4,2	17,5	5,6	-5,2	3,7	6 1/4	7	6 3/4
USA	-3,8	6,2	-1,7	3,0	13,1	19	13	9 3/4
Storbritannia	2,2	6,9	5,9	3,8	5,5	1 1/4	4 1/2	3 1/2
Sverige	10,7	6,7	2,2	3,3	2,5	3 3/4	3	3 1/4
Forbundsrepublikken Tyskland	-0,6	8,5	6,7	0,0	0,8	5 1/2	6 3/4	6 1/2
Norge	7,6	8,2	6,9	1,6	3,5	4,6	9 3/4	5 3/4

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forvørig OECD.

TABELL D6: IMPORT AV VARER OG TJENESTER

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1983	1984	1985	1986	1987	1988 anslag	1989 prognose	1990 prognose
Danmark	0,5	5,1	8,6	6,4	-1,3	-3/4	1 1/2	3 1/4
Frankrike	-0,6	3,6	4,7	7,3	6,4	7 3/4	7 1/4	6 1/4
Italia	-0,4	9,2	4,7	4,7	10,0	7 1/2	7	5 3/4
Japan	-5,1	11,1	-0,1	2,8	9,2	18 1/4	10 3/4	9
USA	9,6	23,2	3,9	9,4	7,9	8 3/4	8 3/4	8
Storbritannia	5,5	9,2	2,7	6,5	7,3	10 3/4	6 1/2	5
Sverige	0,4	4,5	8,0	5,5	6,3	6 1/4	5	4
Forbundsrepublikken Tyskland	0,8	5,5	3,7	3,6	4,9	7	6	6 1/2
Norge	0,0	9,5	5,9	9,9	-6,6	-2,7	-1	1

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk Sentralbyrå. Forøvrig OECD.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL E1: S V E R I G E

		1986	1987	1988	1988/1989 Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	101	105	108	105	108	107	106	111	..
Arbeidsløshetsprosent		2.7	1.9	1.6	1.8	1.7	1.4	1.1	1.7	1.5
Ujusterte tall:										
Ordretilgang 1)	1985=100	106	111	..	137	133	135	157	134	..
Konsumpriser	1985=100	104.2	108.6	114.9	116.3	117.2	117.4	117.6	119.0	120.0

1) Verdi av tilgang på nye ordrer til industrien.

TABELL E2: S T O R B R I T A N N I A

		1986	1987	1988	1988/1989 Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon	1985=100	101.0	106.6	114.1	116.7	116.5	117.2	117.3	118.5	..
Ordretilgang 1)	1985=100	106	105	116	112	115	121	108	107	..
Detaljomsetningsvolum	1985=100	105.3	111.4	118.6	118.9	121.3	120.6	121.0	118.0	121.7
Arbeidsløshetsprosent		11.4	10.0	8.1	7.7	7.6	7.4	7.1	7.0	6.8
Ujusterte tall:										
Konsumpriser	1985=100	103.4	107.6	113.0	114.8	115.9	116.5	116.7	117.4	118.2

1)Volumet av tilgangen på nye ordrer til verkstedindustrien fra innenlandske kunder.

TABELL E3: F O R B U N D S R E P U B L I K K E N T Y S K L A N D

		1986	1987	1988	1988/1989 Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.	Mars
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	102.0	102.4	..	108	108	108	109	109	..
Ordretilgang 1)	1985=100	102	101	107	105	107	112	110	112	..
Detaljomsetningsvolum	1985=100	104	107	..	110	112	113	113	114	..
Arbeidsløshetsprosent		9.0	8.9	8.7	8.6	8.5	8.3	8.0	7.9	7.7
Konsumpriser	1985=100	99.8	100.0	101.2	101.7	101.9	102.1	102.9	103.1	103.4

1)Volumet av tilgangen på nye ordrer til investeringsvareindustrien fra innenlandske kunder.

TABELL E4: F R A N K R I K E

		1986	1987	1988	1988 Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	100.6	102.7	..	109.9	106.5	110.7	109.9	110.5	..
Arbeidsløshetsprosent		10.4	10.5	10.2	10.2	10.2	10.1	10.1	10.1	10.0
Ujusterte tall:										
Konsumpriser	1985=100	102.7	105.9	108.7	109.6	109.8	109.9	110.1	110.6	110.9

KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL E5: U S A

		1986	1987	1988	1988/1989 Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	101.1	104.9	110.9	112.0	112.7	113.1	113.6	114.1	114.1
Ordretilgang 1)	Mrd. dollar	100.2	107.8	120.3	119.3	122.8	123.2	132.4	128.7	124.4
Detaljomsetningsvolum 2)		112.2	113.5	117.5	116.7	118.2	119.7	119.4	119.3	..
Arbeidsløshetsprosent		7.0	6.2	..	5.4	5.3	5.3	5.3	5.4	5.1
Konsumpriser	1985=100	101.5	105.2	109.4	110.8	111.2	111.8	112.2	112.9	113.3

1)Verdi av tilgang på nye ordrer på varige varer.
2)Mrd. dollar i 1982-priser

TABELL E6: J A P A N

		1985	1986	1987	1988 Sep.	Okt.	Nov.	Des.	Jan.	Feb.
Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon 1)	1985=100	99.8	103.2	113.0	115.1	113.9	117.1	118.2	119.6	..
Ordretilgang 2)	Mrd. yen	903	1001	..	984	1171	1237	1467	1202	..
Arbeidsløshetsprosent		2.8	2.8	..	2.5	2.4	2.4	2.4	2.3	2.3
Konsumpriser	1985=100	100.6	100.7	101.4	101.2	101.4	101.5	101.4	101.2	101.1

1) Industriproduksjon og gruvedrift.
2) Verdien av tilgangen på nye ordrer til maskinindustrien fra innenlandske kunder.

STATISTISK SENTRALBYRÅS MAKROØKONOMISKE MODELLER

Statistisk sentralbyrås makroøkonomiske modeller er alle bygget opp med utgangspunkt i nasjonalregnskapets kontosystem. Kjernen i modellene er kryssløpssammenhenger for tilgang og anvendelse av spesifiserte varer og tjenester. Til denne kjernen er det knyttet atferdsrelasjoner mv. for de ulike sektorer i økonomien. Det er omfanget og arten av disse relasjonene og detaljgraden i varekryssløpet som er ulik fra modell til modell, avhengig av formålet med modellene.

MODIS er den mest detaljerte av modellene. Modellen ble opprinnelig utviklet omkring 1960. Den nåværende versjonen, MODIS V, har en kryssløpskjerne med 54 varer og 50 produksjonssektorer som er det samme som i det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR). Modellen inneholder få egentlige atferdsrelasjoner, men gir en inngående behandling av offentlige inntekts- og utgiftsposter, spesielt avgifter og subsidier. Modellen nyttes først og fremst av Finansdepartementet i arbeidet med de årlige stats- og nasjonalbudsjettene og de fireårlige langtidsprogrammene.

MODAG er mindre detaljert; kryssløpskjernen spesifiserer 41 varer og 33 produksjonssektorer. Modellen er særlig egnet til analyser på mellomlang sikt. Atferdsrelasjonene, som dekker produksjon, konsum, investering, eksport, import, pris- og lønnsdannelse og arbeidsmarkedet, er i Klein-Tinbergen tradisjonen, med elementer fra den skandinaviske inflasjonsmodellen. Modellen nyttes bl.a. av Finansdepartementet til politikkanalyser.

KVARTS er en kvartalsmodell som inneholder stort sett samme type atferdsrelasjoner som MODAG, men er noe mer aggregert. Kryssløpskjernen spesifiserer 25 varer og 16 produksjonssektorer. I modellen er det lagt stor vekt på dynamiske korttidssammenhenger, dvs. at mye av forløpet er bestemt av utviklingen i tidligere kvartaler. Modellen nyttes først og fremst i SSBs arbeid med konjunkturanalyse.

MSG er en anvendt likevektsmodell som forutsetter frikonkurranse og full utnytting av arbeidskraft og kapital. Den er særlig egnet til å si noe om hvordan næringsstrukturen vil endre seg langs en vekstbane for økonomien. Modellen har sin opprinnelse i et arbeid av Leif Johansen fra omkring 1960. Den nåværende versjonen, MSG 4, nyttes først og fremst til langsiktige perspektivberegninger som grunnlag for regjeringens langtidsprogram og ulike sektoranalyser.

De modellene som er nevnt ovenfor oppdateres årlig og brukes og vedlikeholdes regelmessig. I tillegg er det utviklet enkelte makroøkonomiske modeller for analyse av mer spesielle problemstillinger, bl.a. rene kryssløpsmodeller med spesifikasjoner ned til detaljert nasjonalregnskapsnivå, 340 varer og 185 produksjonssektorer.

Foruten de makroøkonomiske modellene har avdelingen modeller innenfor feltene *skatter* og *offentlige utgifter, demografiske* og *regionale forhold* og *naturressurser.* Av disse er det særlig tre som berører makroøkonomiske forhold: REGION – en modell som bryter ned de makroøkonomiske størrelsene til fylkesnivå, MAKKO – en modell som belyser økonomiske konsekvenser av ulike standardkrav til kommunale tjenester, gitt visse demografiske utviklingstrekk og MATAUK – en modell som framskriver arbeidsstyrken etter ulike kjennetegn.

Økonomiske analyser

Utkommer med omlag 9 nummer pr. år. Prisen for et årsabonnement er kr. 160,–, løssalgspris kr. 25,–. Forespørsler om abonnement kan rettes til opplysningskontoret i Statistisk sentralbyrå. Publikasjonen utgis i kommisjon hos H. Aschehoug & Co. og Universitetsforlaget, Oslo, og er til salgs hos alle bokhandlere.

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1
Tlf. (02) 41 38 20

ISBN 82-537-2748-8
ISSN 0800-4110